МОРСКИ СГОВОРЪ

КЛЕТВАТА НА МОРЯЦИТЪ НА НИКУЛДЕНЬ 1937 г. ВЪ ВАРНА

ВАРНА

ЦАРИЦАТА НА ЧЕРНО МОРЕ, — НАЙ-КРАСИВИЯТЪ КУРОРТЪ ВЪ ЮГО-ИЗТ. ЕВРОПА

ВАРНА

Най-модерни бански съоржжения за студени и топли морски бани. Модерно казино въ морската градина, срещу банитѣ, съ първокласенъ ресторантъ и дансингъ на открито.

КРАСИВИ ОКОЛНОСТИ. Разходки и екскурзии по сухо и по море до близкитѣ околности, както и до Цариградъ.

ВСИЧКИ ВИДОВЕ СПОРТЪ—развлѣчения: театри, кинематографи, тенисъ клубъ, морски тържества.

ГОЛѢМИ МУЗИКАЛНИ ТЪРЖЕСТВА въ началото на м. августъ, съ участието на най-виднитѣ български артисти. Презъ сезона гостуватъ Народенъ драматиченъ театръ и Народната опера.

УСЛОВИЯ ЗА ЖИВОТА НАЙ-ИЗНОСНИ

Първостепенни хотели отъ 40—90 лв. на легло.

Частни квартири отъ 25—100 лв. дневно, споредъ категорията и числото на леглата.

Меню въ първокласни ресторанти отъ 50—80 лв. дневно.
А ла картъ, пъленъ обѣдъ, безъ питиета, отъ 25 лв. нагоре.

Лѣтовна карта за цѣлия сезонъ 30 лева.

ТАКСИ ЗА БАНИТѢ:

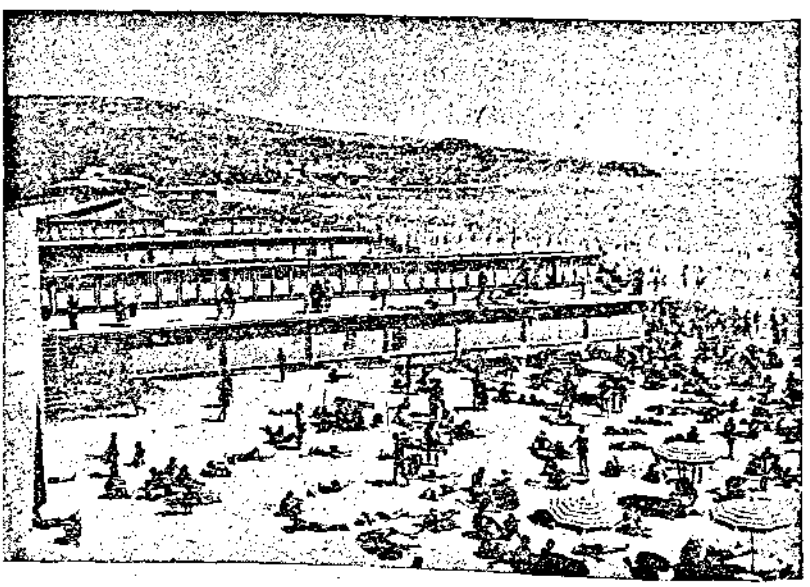
1. Студени бани { I класа кабина 15 лв. / II „ шкафче 8 лв. / III „ обща съблѣк. 5 лв.

2. Топли бани { I класа на часъ 20 лв. / II „ „ 12 лв.

Отъ 1. юний до 30. септемврий лѣтовницитѣ се ползуватъ съ 50% намаление по Б. Д. Ж., като за връщане билетитѣ важатъ до 31. октомврий Отъ 12. юлий до 12. Августъ намалението е само 30%.

Бюрото за лѣтовници при Курортното стопанство въ приморската градина разполага съ пъленъ списъкъ на квартири, дава всички сведения и настанява лѣтовницитѣ безплатно.

За тия, които търсятъ абсолютно спокойствие и морелѣчение — препоржчваме Св. Константинъ.

Лѣтовници, запомнете, че есеньта въ Варна е сжщо тъй приятна, както и лѣтото, — но при сравнително по-низки цени.

Отнасяйте се за всичко до Вар. град. общ. курортна дирекция.

МОРСКИ СГОВОРЪ

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ НАРОДЕНЪ МОРСКИ СГОВОРЪ

Година 14 | УРЕЖДА | Брой 10

Варна, декември 1937 г. | КНИЖОВНО-ПРОСВѢТНИЯТЪ ОТДѢЛЪ | Глав. ред. проф. Я. АРНАУДОВЪ

В. ИГНАТОВЪ

ТРИТѢ ЗНАМЕНА

Никулдень е праздникъ на моряци, рибари и търговци—професии, свързани съ морската стихия въ нейнитѣ главни прояви за нашия животъ: търговия, мореплаване и рибарство. Това е единъ отъ най-тачените празднични въ народа. Материализирано въ морския обитатель—рибата, морето въ този день е въ съзнанието на всѣки българинъ и на неговата трапеза. Така поколѣнията сж запазили чрезъ този ценен народенъ обичай спомена за морето въ сърдцата и на тѣзи, които никога не сж го виждали, а църквата го свързва съ нашата религия, за да го издигне до висотата на жизнена необходимость за сжществуването ни.

Нашата история се характеризира съ това, че войнитѣ на българското племе сж насочени изключително на югъ, къмъ морето, кждето сж културата и благоденствието. Изключенията сж рѣдки. Отъ моретата е идвала и най-голѣмата опасность за свободния животъ на племето ни. Затова морето е страшно и желано. Блѣнъ и религия въ съзнанието на маситѣ, то достига до наши дни въ ореола на стихия, която може да бжде укротена и завладѣна само съ божествената сила на чудотвореца Св. Никола. Празднувайки го, ние носимъ въ сърдцата си стремежа на вѣковетѣ, запазили кървавата диря на нашия исторически пжть и копнежъ.

Не е случайно, че този день бѣше избранъ, за да бжде подчертано значението на военния флотъ, като му бждатъ вржчени бойнитѣ знамена. Третото българско царство има задъ себе си свѣтли страници на кървави борби за обединение и закрепяване на племето ни, а между тѣхъ свѣти факелътъ на една славна победа на море и множество подвизи, сложили начало на бойни морски традиции, наследени отъ новитѣ поколѣния. Тѣзи поколѣния трѣбва да поематъ исторически пжть на племето ни съ ясно съзнание за цельта.

На 19 декември т. г. частитѣ на флота получиха отъ ржцетѣ на Н. В. Царя бойни знамена, а младитѣ моряци положиха клетва и поеха бойнитѣ традиции на своитѣ предшественици съ тържествено обещание да ги пазятъ чисти и свѣтли, та да имъ служатъ за назидание, когато настжпи моментътъ на върховното изпитание. Тѣ получиха завета на вѣковетѣ, а нашата славна войска ги прие въ редоветѣ си, като родни братя, опредѣлени да бранятъ синоритѣ на земята ни по вода. И еднитѣ и другитѣ носятъ въ себе си борческия духъ на близкото минало. И еднитѣ и другитѣ иматъ задъ себе си само победи и слава. И еднитѣ и другитѣ носятъ съ себе си залога за бждещи победи въ братското единение.

Третото българско царство схвана, че флотътъ е една необходимость за бждещото ни сжществуване и развитие. Въ този исторически день ние виждаме ясно подчертана държавната необходимость отъ флотъ и обетъ той да бжде създаденъ, за да отговори на своето назначение и историческитѣ ни стремежи.

Присжтствието на Н. В. Царя, министра на войната и на висшитѣ началници отъ сухопжтната ни войска сж указание за значението на военния флотъ. Въпросътъ нуженъ ли е флотъ — получи своето разрешение чрезъ приравняване на морскитѣ части къмъ тѣзи отъ войската, като имъ се вржчиха сжщитѣ символи, каквито нашата войска получи. Деньтъ, когато нашиятъ флотъ ще получи и нужднитѣ за неговитѣ задачи бойни кораби, не е далечъ.

Празникътъ Никулдень бѣше праздникъ на цѣла България. Морето се издигна въ държавна идея. Новото поколѣние получи завета на близкото героично минало и задължението да го носи неопетненъ до осжществяването му. Ние имаме дългъ да дадемъ на новитѣ борци за морскитѣ идеали на страната ни нужднитѣ срѣдства за това, та да могатъ достойно да изпълнятъ своя обетъ.

Българскиятъ Народенъ Морски Сговоръ изказва своитѣ братски сърадвания на чиноветѣ отъ флота въ този тържественъ день. Тѣ поеха славното бойно минало и упованието на цѣлъ народъ за свѣтло бждеще, когато победнитѣ морски знамена ще бждатъ развѣти тамъ, кждето племето ни непрестанно се е стремило. Тритѣ бойни знамена,

Тритѣ нови знамена на нашия флотъ, връчени тържествено на 19 XII 1937 г.

дадени на частитѣ отъ флота, сж три символа за воднитѣ граници на българското племе. Нека пожелаемъ третото знаме да стигне на постоянното си мѣсто въ скоро време, за да се осжществи така хубаво изразениятъ стремежъ въ пѣсеньта „отъ Дунавъ до Бѣло море българска войска снове".

Организацията, която непрекжснато издига гласъ за повече грижи за българското море, може спокойно да гледа на бждещето. Защото съзнанието за нуждата отъ флотъ е първата предпоставка за неговото създаване. Това съзнание е на лице. Ние имаме и личния съставъ за него. Той е закърменъ съ подвига и възпитанъ въ славни традиции на морска брань и съ достоинство ще се нареди наредъ съ всички напреднали морски страни.

Дайте му и плаващитѣ срѣдства, за да може да прояви качества, каквито само българскиятъ духъ е въ състояние да покаже.

Г. СЛАВЯНОВЪ

Да обърнемъ погледа си къмъ Дунава

Ние, българитѣ, никога не сме обичали морето и никога не сме използували въ пълна мѣрка огромнитѣ блага, които то ни предлага. Ние всѣкога като че ли се плашимъ отъ неговата стихия. Но ние не обичаме и голѣмата наша р. Дунавъ, нейната мощь като че ли притиска творческия ни духъ и ни оставя безпомощно да я съзерцаваме отъ брѣга, безсилни да й се наложимъ, да я овладѣемъ и да я впрегнемъ като могжщъ лостъ за развитието на нашата култура, стопанство и национална самобитность. Вѣкове наредъ малки и велики народи сж водили ожесточени и кървави борби за нейното икономическо и политическо овладяване. Днесъ, обаче, тия борби не ни смущаватъ, на тѣхния исторически ходъ ние гледаме съ сжщото лениво безразличие, съ което се влачатъ предъ очитѣ ни спокойнитѣ води на великата рѣка.

Действително, следъ освобождението, по силата на естественитѣ закони, ние трѣбваше да слѣземъ и слѣзохме, съ нашата култура и стопанство, отъ планинитѣ въ долинитѣ, стигнахме и до градоветѣ на Дунава и тукъ спрѣхме. Построихме шосета, желѣзници и тѣхнитѣ крайни точки — пристанищата; проявихме грижи и за крайбрѣжнитѣ ни селища, но по-нататъкъ не мръднахме нито стжпка. Близу 60 години ние оставихме произведенията на нашата земя да бждатъ извозвани надолу и нагоре по рѣката подъ знамената едва ли не на всички народи на свѣта, но не и подъ нашия трицвѣтъ. Дори и между нашитѣ пристанища пжтници и стоки се движеха само подъ чуждо знаме. На морето отъ 1893 година насамъ ние направихме плахи и боязливи опити да поемемъ съ собствени срѣдства превоза на плодоветѣ отъ труда на българския производитель къмъ чуждитѣ пазарища. Тѣзи опити успѣха, и ние вече имаме затвърдено и укреп-

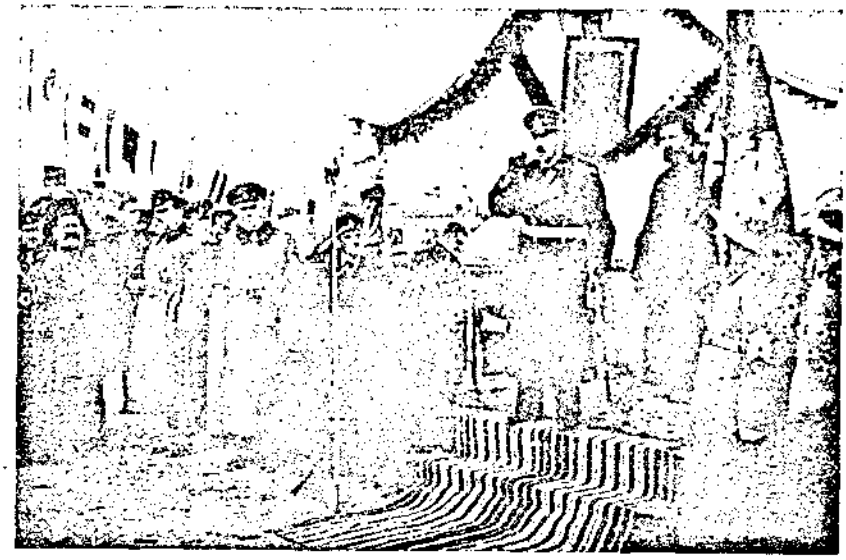

Негово Величество предава знамето на Дунавци

Предаване на Черноморското знаме на знаменосеца

нало свое собствено — българско мореплаване, но тия опити не ни насърдчиха да направимъ сѫщото и на Дунава. Едва въ 1935 година ние направихме първата колеблива стѫпка въ тая посока. И отъ две години ние сме възторжени свидетели на готовностьта и на крайбѣжното население, и на търговци, и на българи отъ вѫтрешностьта, и особено на младитѣ българчета да закрепятъ тая несигурна стѫпка. Днесъ тя е вече напълно и, дай Боже, завинаги затвърдена. Тритѣ наши малки корабчета „Искъръ", „Витъ" и „Осъмъ" напрѣгатъ всичкитѣ си сили и възможности да пренасятъ между крайбрѣжнитѣ ни дунавски селища постоянно растещия и увеличаващъ се потокъ отъ стоки и пѫтници. Но, ако тѣ не бѫдатъ подкрепени и замѣнени съ нови и значително по-мощни кораби, тѣхнитѣ сили скоро ще бѫдатъ изчерпани, а хубавото дѣло — компрометирано.

Царската речь

Дано блѣскавитѣ резултати отъ двегодишния подвигъ на нашитѣ малки корабчета ни насърдчатъ да потърсимъ най-сетне и да заемемъ нашето мѣсто върху голѣмата международна рѣка. Дано часъ по-скоро дадемъ на българския пѫтникъ, производитель и търговецъ тъй необходимитѣ му кораби, както за крайбрѣжната, тъй и за външната културна и стопанска дейность.

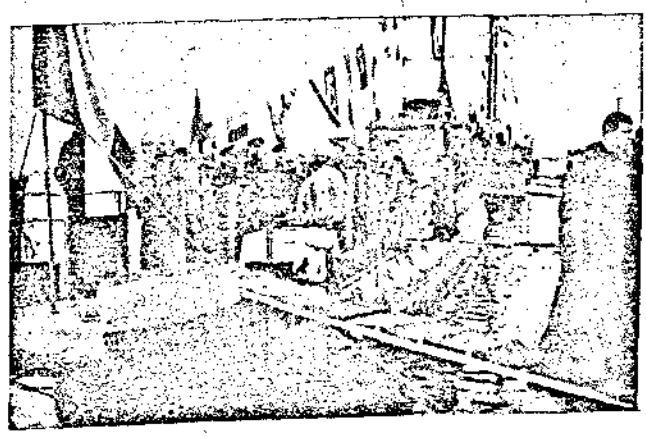
Д-рь Г. П.

ТОПЛИННАТА ЕНЕРГИЯ НА МОРЕТАТА

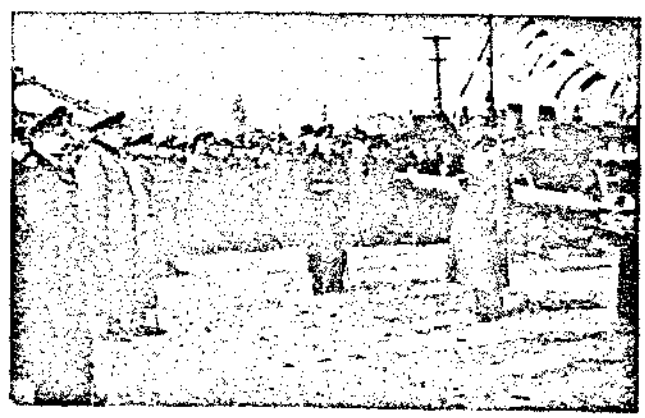
Известно е, че областитѣ, разположени край моретата на умѣренитѣ широти, иматъ тъй наречения „морски климатъ". Неговитѣ най-характерни особености сѫ относително топлата зима и хладното лѣто. Тия особености се дължатъ изключително на способностьта на моретата да поглъщатъ презъ лѣтото значително количество топлинна енергия, която презъ зимата изпущатъ, и по тоя начинъ нагрѣватъ лежещитѣ върху тѣхъ въздушни маси.

Източницитѣ, които доставятъ топлинната енергия на моретата, сѫ сѫщитѣ, отъ които се ползува и атмосферата. Тѣ сѫ слънцето, планетитѣ и звездитѣ. Отъ тѣхъ практическо значение има само слънцето. Нагрѣването отъ планетитѣ и звездитѣ е нищожно. Всѣки квадратенъ сантиметъръ отъ морската повръхнина получава отъ планетитѣ, за всѣка изтекла минута, топлинна енергия равна само на една милионна часть отъ малката калория. Теоретически може да се приеме, че най-долнитѣ пластове на моретата получаватъ топлинна енергия и отъ вѫтрешната топлина на земята. Количеството на тази топлина, обаче, е още по-нищожно. За една година то достига най-много до 54 малки калории*) на кв. см. Тия изчисления идатъ да покажатъ, че

*) Калорията е единица за мѣрене на количеството топлина. Различаваме малка и голѣма калория. Подъ малка калория разбираме онова количество топлина, което е необходимо, за да се повиши температурата на 1 гр. вода отъ 15·5° до 16·5° С. Голѣмата калория е онова количество топлина, което е необходимо да повиши температурата на 1 кгр. вода отъ 15·5° до 16·5° С.

Заклеване на моряцитѣ. Цѣлуване

Заклехъ се, Ваше Величество!

единственият източникъ, отъ който моретата и океанитѣ черпятъ своята топлинна енергия, е само слънцето.

Слънчевата топлинна енергия достига до повръхностьта на моретата по три различни пѫтища: като непосрѣдствени свѣтлинни слънчеви лѫчи, като топлинни лѫчи на атмосферата и като свѣтлинни лѫчи на разпръснатата въ небесното пространство дифузна свѣтлина. Освенъ по тѣзи първични пѫтища, воднитѣ маси на моретата и океанитѣ получаватъ слънчева топлинна енергия и посрѣдствомъ морскитѣ и въздушнитѣ течения. Особено голѣмо влияние оказватъ първитѣ. Това се доказва съ сравнително мекия климатъ на северозападнитѣ европейски градове, които се миятъ отъ топлото морско течение „Голфщромъ".

Силата, съ която непосрѣдственитѣ (свѣтлиннитѣ) слънчеви лѫчи нагрѣватъ морската повръхнина, зависи главно отъ положението (височината) на слънцето и отъ голѣмината на облачната покривка. При срѣдна облачность (50%), всѣки квадратенъ сантиметъръ отъ морската повръхнина може да получи дневно най-много до 430 малки калории.

Нагрѣването на морската повръхнина отъ топлиннитѣ лѫчи, които изпуща атмосферата, е много по-голѣмо отъ това, което упражняватъ непосрѣдственитѣ (директнитѣ) слънчеви лѫчи. Споредъ найновитѣ изчисления, всѣки квадратенъ сантиметъръ отъ повръхностьта на моретата и океанитѣ получава дневно отъ топлината на атмосферата около 600 малки калории. Тази особеность се дължи на свойството на атмосферата да поглъща топлинната енергия, която моретата излѫчватъ презъ нощьта, и да имъ я предаде отново презъ деня.

Нагрѣването на моретата и океанитѣ чрезъ лѫчитѣ на дифузната (разпръснатата) слънчева свѣтлина е сравнително много по-слабо. Достига дневно до 170 малки калории на кадратенъ сантиметъръ.

По гореизброенитѣ три пѫтища всѣки квадратенъ сантиметъръ отъ повръхнината на моретата и океанитѣ получава отъ слънцето за единъ лѣтенъ день *около 1200 малки калории топлина*. Трѣбва, обаче, да се отбележи, че последната не прониква напълно въ вѫтрешностьта на воднитѣ имъ маси. Една значителна часть отъ нея се изразходва за нагрѣване на въздушния пластъ, който е разположенъ непосрѣдствено върху морската повръхнина, а друга — за нуждитѣ на изпаряването. Тази загуба може да бѫде лесно изчислена. По този начинъ, знаейки прихода и разхода на слънчевата топлинна енергия за всѣко дадено мѣсто, ние сме въ състояние да получимъ една ясна картина на разпредѣлянето на топлинната енергия върху водната повръхнина на земното кълбо. Едно такова изчисление, направено за всѣка ивица отъ по 10° широта, показва, че морскитѣ пространства, които сѫ заключени между паралелитѣ 35° северна и южна широта, получаватъ отъ слънцето, по изброенитѣ по-горе пѫтища, непрекѫснато топлинна енергия. Тия, обаче, които лежатъ северно и южно отъ тѣзи граници, излѫчватъ повече топлина, отколкото получаватъ. При това положение, ако океанитѣ и моретата се състоятъ отъ напълно неподвижни водни маси, първата зона щѣше да събира непрекѫснато топлинна енергия, а втората щѣше да бѫде подложена на непрекѫснато изстудяване. Съ други думи, следъ известно време моретата и океанитѣ на първата зона щѣха да започнатъ да кипятъ, а тия на втората щѣха да бѫдатъ сковани отъ вѣченъ ледъ. Тази страшна картина не ще настѫпи никога, защото воднитѣ маси на моретата и океанитѣ се намиратъ въ постоянни хоризонтални и вертикални движения. Благодарение на тѣхъ една значителна часть отъ топлинната енергия, която се събира непрекѫснато въ моретата и частитѣ на океанитѣ, които лежатъ въ областьта на екватора и тропицитѣ, се предава на воднитѣ маси отъ високитѣ широти. По този начинъ хоризонталнитѣ и вертикалнитѣ движения на моретата и океанитѣ допринасятъ за изравняването на топлинната енергия между областитѣ на екватора и високитѣ широти. Следователно, на тѣхъ дължимъ живота въ разнитѣ части на земното кълбо.

Но какъ прониква слънчевата топлинна енергия въ вѫтрешнитѣ маси на моретата и океанитѣ? Съ този въпросъ сѫ се занимавали не малко учени, предимно физици, астрономи и математици. Днесъ той е напълно разясненъ отъ метеоролозитѣ и океанографитѣ. Споредъ тѣхъ, дошлата до морската повръхнина слънчева топлина се предава на подолнитѣ водни пластове главно по три начина: едната часть отъ нея прониква навѫтре подъ формата на непосрѣдствено погълнатата (абсорбирана) отъ воднитѣ маси; другата се предава по пѫтя на топлопроводимостьта, а третата—посрѣдствомъ вертикалнитѣ движения на воднитѣ маси, наречени съ общо име „вертикална циркулация".

Количеството на топлината, която прониква въ вѫтрешностьта на воднитѣ маси чрезъ непосрѣдственото поглъщане, е сравнително доста малко. Зависи отъ вида и характера на слънчевитѣ лѫчи. Топлиннитѣ лѫчи, които иматъ голѣма дължина на вълната, проникватъ много по-трудно, отколкото свѣтлиннитѣ.

Още по-слабо е нагрѣването на вѫтрешнитѣ водни пластове и по пѫтя на топлопроводимостьта. Направенитѣ въ това направление наблюдения и научни опити сѫ дали твърде интересни резултати. Така напримѣръ, намѣрено е, че, за да може водниятъ пластъ, който лежи само на единъ метъръ подъ морската повръхнина, да се нагрѣе дотолкова, че да получи половината отъ температурата на повръхностния воденъ пластъ, необходимо е топлинната енергия да се предава по пѫтя на топлопроводимостьта най-малко 3 месеца. За пластоветѣ, които лежатъ на дълбочина 100 метра, това време се качва до 2500 години. Тия изчисления говорятъ твърде убедително, че за нагрѣването на вѫтрешнитѣ маси на моретата и океанитѣ предаването на топлинната енергия по пѫтя на топлопроводимостьта нѣма никакво практическо значение.

Предаването на топлинната енергия въ вѫтрешностьта на моретата по пѫтя на вертикалната циркулация е твърде голѣмо. Практически може да се приеме, че тя е главниятъ виновникъ за нагрѣването на долнитѣ пластове. Досега сѫ открити въ моретата и океанитѣ два вида вертикални циркулации—термическа и динамическа. Термическата циркулация произлиза всѣкога, когато, по една или друга причина, воднитѣ частици отъ повръхнината на морето добиятъ по-голѣмо относително тегло. Въ случая тѣ загубватъ своето равновесие и започватъ да потъватъ. Проникването имъ надолу продължава дотогава, докато достигнатъ до пластове, имащи тѣхното относително тегло. Тукъ се спиратъ, като донасятъ съ себе си качества на срѣдата, отъ която идватъ. Следователно, тѣ ще но-

сятъ и часть отъ топлинната енергия, която е била кондензирана въ най-горнитѣ пластове.

Дълбочината, до която термическата циркулация може да достигне, зависи отъ силата на изпаряването и охлаждането, на които сж положени воднитѣ маси отъ повръхностьта на моретата и океанитѣ, и отъ гжстотата на вжтрешнитѣ пластове. Нейната теоретическа граница е водниятъ слой, чиято гжстота е еднаква съ тази на идващитѣ отъ морската повръхнина водни частици. Въ моретата, на които воднитѣ маси иматъ въ вертикално направление почти една и сжща гжстота, термическитѣ вертикални движения могатъ да достигнатъ и до самото дъно. Такива случаи въ природата има доста много. Наблюдаватъ се най-често въ водитѣ южно отъ Гренландия и Исландия, а понѣкога и на нѣкои мѣста отъ Срѣдиземно море.

Въ моретата на тропичната, подтропичната и умѣрената зони, въ които гжстотата на воднитѣ маси расте съ увеличаването на дълбочината, термическата циркулация достига само до известна дълбочина. За първитѣ две граница е около 300 м., а за последната е около 150 метра.

Въ връзка съ вертикалнитѣ термически движения стои и въпросътъ за влиянието на морския ледъ върху измѣнението на температурата въ долнитѣ морски пластове. Подробно тоя въпросъ е проученъ отъ норвежкия океанографъ Нансенъ. Неговитѣ изследвания водятъ къмъ следнитѣ интересни заключения: — Въ морскитѣ области, кждето образуваниятъ презъ зимата ледъ е подложенъ на стопяване, температурата на вжтрешнитѣ водни маси остава почти постоянна, понеже на повръхностьта се образува единъ воденъ пластъ, който, поради малката си соленость, въпрѣки низката си температура, има относително тегло по-малко отъ това на вжтрешнитѣ водни пластове. Поради това въ тия морета не сжществува термическа циркулация. Въ моретата, обаче, кждето ледътъ не се топи, вертикалнитѣ термически движения сж на лице, тъй като най-горнитѣ водни пластове сж подложени на постоянно изстудяване, при това увеличаватъ и соленостьта си. По тази причина тѣхното относително тегло се увеличава и тѣ загубватъ статическото си равновесие, т. е. ставатъ по-тежки и потъватъ надолу.

Динамическитѣ вертикални движения на воднитѣ маси представятъ транспортъ на водни частици въ вертикално направление, вследствие хоризонтални размѣствания на пластоветѣ. Този родъ движения се срѣщатъ въ всички морета. Благодарение на тѣхъ, презъ топлитѣ дни и презъ лѣтото топлинната енергия на повече нагрѣтитѣ горни пластове се предава на по-долнитѣ, а презъ студенитѣ нощи и презъ зимата задържаната въ дълбочинитѣ топлината се освобождава. Теоретическитѣ изчисления, подкрепени съ направенитѣ до сега много наблюдения, установяватъ, че предаването на топлинната енергия посрѣдствомъ динамическата циркулация е около 10,000 пжти по-голѣмо отъ това, което става по пжтя на топлопроводимостьта. Това ще рече, че посрѣдствомъ динамическата циркулация нагрѣването на долнитѣ пластове става много по-бързо и по-ефикасно. Така, напримѣръ, за нагрѣването на водния пластъ, който се намира на дълбочина единъ метъръ, до такава степень, че да получи температура равна на половината отъ тая, която има най-горниятъ пластъ, сж необходими само 1·8 минути, когато, както видѣхме по-горе, ако това нагрѣване ставаше по пжтя на топлопроводимостьта, щѣха да бждатъ необходими цѣли 3 месеци.

Дълбочината, до която достига динамическата циркулация, е най-различна. Зависи главно отъ силата на хоризонталнитѣ движения на воднитѣ маси.

Отъ казаното дотукъ е ясно, че най-бързо и най-лесно се предава топлинната енергия въ вжтрешнитѣ маси на моретата посрѣдствомъ термическитѣ и динамичнитѣ вертикални движения на воднитѣ частици. Благодарение на тѣхъ изобилната топлинна енергия, която слънцето изпраща презъ лѣтото върху грамадната повръхнина на моретата и океанитѣ, прониква въ вжтрешнитѣ пластове на последнитѣ, кждето се събира, за да бжде излжчена обратно презъ студенитѣ зимни месеци. Следователно, тѣ създаватъ отъ моретата и океанитѣ грамадни източници на топлинна енергия, чиито запаси се изразходватъ презъ студенитѣ зимни месеци, за да облекчатъ климата на прибрѣжнитѣ области въ умѣренитѣ и северни широти.

Не е безинтересно да се знае, какво количество топлинна енергия може да ни даде презъ зимния периодъ едно отъ малкитѣ морета, за да си направимъ заключение, какво могатъ да излжчатъ безбрѣжнитѣ океани, които покриватъ $^3/_4$ отъ земната повръхнина. Това се вижда отъ долното просто изчисление за Балтийско море. Въ това море вертикалнитѣ движения достигатъ на дълбочина до 55 метра. Отъ редъ наблюдения е установено, че презъ м. августъ срѣдната температура на воднитѣ му маси отъ повръхностьта до тази дълбочина е 11°. Презъ м. ноемврий тя се намалява на 8·5°, а презъ м. мартъ—1·4°. Следователно, отъ м. августъ до м. ноемврий въпроснитѣ водни маси намаляватъ температурата си срѣдно съ около 2·5°, а отъ м. ноемврий до м. мартъ—съ 7·1°.

Известно е отъ физиката, че единъ воденъ стълбъ съ височина 55 м. и напрѣчно сѣчение 1 см.^{2} тежи 5·5 кгр. Знаемъ сжщо, че специфичната топлина *) на водата е приблизително единица. Следователно, за да се нагрѣе стълбътъ вода, който има височина 55 м. и напрѣченъ разрѣзъ 1 см.^{2}, толкова, че да се повиши температурата му съ 1°, ще сж необходими 5500 малки или 5·5 голѣми калории. Сжщото количество топлинна енергия въпросниятъ стълбъ ще излжчи, ако бжде изстуденъ дотолкова, че температурата му да се понижи съ 1°.

Както видѣхме, воднитѣ маси на Източното море, които сж разположени на дълбочина до 55 метровата линия, изстиватъ отъ м. августъ до м. ноемврий съ 2·5°. Следователно, всѣки стълбъ отъ тѣхъ, който има напрѣченъ разрѣзъ 1 ст.^{2}, ще излжчи за това време 13·75 голѣми калории. За периода пъкъ отъ ноемврий до мартъ, презъ който воднитѣ пластове изстиватъ съ 7·1°, излжчената топлина ще бжде 39·05 голѣми калории. Следователно, общото количество топлина, която излжчва всѣки квадратенъ сантиметъръ отъ повръхнината на Източното море за времето отъ м. августъ до м. мартъ, ще бжде 52·80 голѣми калории, или 52,800 малки калории. Тази топлина се предава презъ всичкото време на лежещия върху водната повръхнина въздушенъ пластъ, откждето, посрѣдствомъ хори-

*) Подъ специфична топлина разбираме количеството топлина, което е необходимо, за да се повиши температурата на 1 грамъ маса отъ 15·5° до 16·5° С.

зонталнитѣ въздушни течения, се отнася къмъ близкитѣ прибрѣжни области.

За да се види, какъвъ ефектъ може да развие тази топлина, привеждаме долното просто изчисление.

Знаемъ пакъ отъ физиката, че специфичната топлина на въздуха е 0·238 малки калории. Понеже 1 м.³ въздухъ тежи 1·293 кгр., следва, че, за да се повиши температурата му съ 1°, ще сж необходими 0·308 голѣми калории, а съ 10° — 3·08 голѣми калории. Видѣхме, че за времето отъ м. августъ до м. мартъ всѣки квадратенъ метъръ отъ повръхнината на Източното море отдѣля 528,000 голѣми калории. Понеже, за да се повиши температурата на 1 м.³ въздухъ съ 10° сж необходими 3·08 голѣми калории, следва, че *излжчената презъ този периодъ* отъ всѣки квадратенъ метъръ водна повръхнина топлинна енергия ще е въ състояние да повиши температурата съ 10° на едно количество отъ 171,428 куб. м. въздухъ. А какво значи повишаването на температурата на въздуха съ 10°, може всѣки да си представи, като има предъ видъ, че срѣдната температура на въздуха презъ м. априлъ въ Варна е 9·9°, а презъ м. януарий—0·5°.

Подобни изчисления могатъ да бждатъ направени и за Черно море. Тѣ показватъ, че всѣки квадратенъ метъръ отъ неговата повръхнина излжчва презъ *зимния периодъ топлинна енергия* отъ около 428,000 голѣми калории, която е въ състояние да повиши температурата съ 10° на 156,000 куб. метра въздухъ.

П. А. ШИШКОВЪ

КАПИТАНЪ ВТОРИ РАНГЪ СЕРГЕЙ ТОМОВИЧЪ ВОДКОВЪ

Случаятъ ги срещна двамата на една масичка въ едно софийско кафене: единиятъ Трофимъ Давидовъ — старъ седемдесеть и петь годишенъ руски емигрантъ, бившъ морякъ, контъръ-адмиралъ отъ Балтийския флотъ; другиятъ — Цвѣтко Тошковъ — сжщо бившъ морякъ, щурманъ на далечно плаване, двойно по-младъ отъ адмирала. И двамата сждбата ги бѣ откжснала отъ морето и бѣ ги запратила тукъ, навжтре въ континента, гдето случайно единъ срещу другъ *пиеха кафето си*... Щомъ Давидовъ разбра, че събеседникътъ му е морякъ, а свръхъ това—щурманъ, очитѣ му свѣтнаха и, съ прямотата на славянската душа, той дружески тупна Тошкова по рамото:

— Значи — ние сме били съотечественици? Поданници на морето?...

— Съвършено вѣрно! Съотечественици сме ... — утвърдително мръдна глава Тошковъ.

И Давидовъ заговори съ свѣтнали очи...

Пренесоха се двамата изъ пристанищата, моретата, океанитѣ, въ буритѣ имъ, въ безвѣтрията имъ, въ красотитѣ имъ, въ безчисленитѣ си плавания... Задушевностьта залъха отъ двамата... Оживѣни отъ морския полъхъ — морето дойде на единъ досегъ до очитѣ имъ...

А Давидовъ бѣ неизчерпаемъ въ възхищенията си къмъ „отечеството", отъ което бѣха откжснати. Той — просто — пѣеше химна на морето: вѣтрове, вълни, свѣтещи гребени, лазурно небе, бездънно море, отражения горе и долу, полярни морета, тропически изпарения, черни и жълти хора, разни страни и чудноватости...

И изведнажъ, спомнилъ си нѣщо смѣшно, Давидовъ се залѣ въ високъ, непринуденъ смѣхъ:

— Ще ти разкажа една комедия. За единъ нашъ бившъ командиръ. За Сергей Томовича. Интересенъ типъ бѣше. Пияница, женкарь, първоразреденъ ругатель и мордобиецъ. Съ една дума — типъ на пиратъ. Бѣ и голѣмъ Донъ-Жуанъ. Командваше кораба „Разбойникъ". По фамилия се казваше — Водковъ. Сергей Томовичъ Водковъ. Капитанъ втори рангъ. Ергенъ. Петдесетгодишенъ. Срѣденъ ръстъ, дебелъ, съ валчесто лице, съ Тарасъ-Булбови мустаци, леко посивѣли сини очи, плешива глава, дебелъ вратъ, издаденъ търбухъ. Съ червено лице и съ още по-червенъ носъ, голѣмъ като патладжанъ. Макаръ и да се казваше Водковъ — не бѣше той голѣмъ любитель на водката. Предпочиташе тънкитѣ питиета: бенедектинъ, шартрьозъ, шампанско гръцкия Кампа, холандския конякъ, турската дузико Бѣ финъ познавачъ на напиткитѣ. А собственията му бюфетъ разполагаше съ най-реномиранитѣ питиета. Отлично познаваше италианскитѣ и гръцкитѣ вина още отъ време на стационерството си въ Критъ, а най-пристрастенъ бѣ къмъ марсалата, което бѣ всѣкидневното му трапезно вино. На трапезата му — марсала. Това бѣ законъ за ординарцитѣ около него. Гастрономъ, винопиецъ и пушачъ само на пури. Пурата вѣчно висѣше на дебелитѣ му червени устни. Между себе си ние го наричахме — „Дядката"... Най-интересенъ бѣше, когато се окачеха жени на врата му, а още по-интересенъ ставаше, когато тръгнѣше да ги гони. Стариятъ ергенъ гонѣше женитѣ съ небивало упорство. Съ небивало упорство — до компрометиране. На връщане отъ една официална визита въ Червено море случихме се въ Александрия за по-дълго време. Заседѣхме се тамъ... И тамъ, въ похожденията си изъ града — нашиятъ Дядка видѣлъ насреща си нѣкаква си млада, стройна, черноока, мургава жена, която седѣла въ единъ ресторантъ. Видѣлъ я, влѣзълъ въ ресторанта и разсждъкътъ на Дядката изведнажъ затъмнѣлъ. Ялъ, пилъ и гледалъ отсреща си хубава жена. А жената била придружена отъ кавалеръ. Кавалерътъ ѝ и тя сжщо яли, пили, смѣли се, приказвали — безъ да обръщатъ внимание на Дядката. И най-после повикали келнера, платили, станали и тръгнали да си излизатъ. Водковъ сжщо така станалъ, бързо платилъ на тезгяха, безъ дори да дочака да върнатъ рестото му. И тръгналъ следъ двойката. Пристжпилъ кавалерътъ двадесетина крачки извънъ ресторанта и подалъ ржка на дамата си, която се облегнала на него. Видимо били много близки. Навѣрно — мжжъ и жена... Весело чуруликайки си, двойката пресичала улицата, а Водковъ изпотенъ и съ изплезенъ езикъ крачелъ задъ двойката. Тѣ — напредъ, той — задъ тѣхъ, така той ги придружилъ до една кжща, предъ която спрѣли двамата. Позвънили. Слугинята съ бѣла престилка отворила вратата и двойката изчезнала изпредъ очитѣ на Водкова, който съ широко отворени очи съвсемъ не искалъ да откжсне погледа си отъ двамата. Формено запленень отъ дамата... Записалъ нумера и *улицата на кжщата*, въ която се прибрала дамата, Водковъ се изтърсилъ право въ параходната атенция на Руско Об-

щество Параходства и Търговли... И, изтривайки едритѣ капки поть отъ плещивата си глава, той помолилъ своя добъръ познатъ, параходния агентъ Анатолия Степанича — да му отдѣли нѣколко минути за единъ важенъ и повѣрителенъ разговоръ... И, приклекналъ въ широкото кожено канапе до масата на агента, който съ сключени вежди и съ удължено лице е очаквалъ нѣщо секретно и страшно отъ военно-политически характеръ — Водковъ подалъ току-що записаната улица и нумера и умолително изрекълъ:

— . . . Тукъ, въ вашия прекрасенъ градъ, на този адресъ, Анатолий Степаничъ, живѣе едно очарователно същество. Богиня. Отиде душата ми по тази богиня. Нѣщо невиждано... Огнени очи, станъ... Лудъ съмъ по нея.. Знаете, за такава жена и въ ада. . .

Анатолий Степаничъ разпустналъ веждитѣ си, разширочилъ лицето си и устнитѣ си мускули и весело се усмихналъ . .

— Голубчикъ,—проревалъ Дядката,—вѣчна благодарность ще храня къмъ васъ, ако ми устроите среща съ тази дама! Моля колѣнопреклонно — да ми дойде тя на кораба. . . Банкетъ ще ѝ устроя. Още повече, че сега съмъ и съ фанфара на кораба си. Истински банкетъ съ музика. . . Ха, голубчикъ, устройте ни среща и я доведете въ кораба!...

— А коя е тя? — запиталъ агентътъ.

— Колкото знаете вие, толкова знамъ и азъ. Само божествени очи видѣхъ въ нея. Цѣлъ часъ я гледахъ въ ресторанта. Запаленъ съмъ... ето адреса: потърсете, разучете, а моята благодарность — мънкалъ Дядката и на всѣка цена искалъ тя да отиде на кораба.

Агентътъ подмигналъ и запиталъ:

— Не е ли тя нѣкоя отъ... „онѣзи", нѣкоя отъ нощнитѣ птици, отъ нощнитѣ пеперуди?

— Каквато и да е тя и отгдето и да е тя—моля да ми устроите среща. . . А на вашитѣ хора „за чай" ще дамъ, всичко ще дамъ... — обещавалъ най-колѣнопреклонно влюбениятъ Дядка.

И чакъ когато агентътъ обещалъ на Водкова, че ще се потруди да устрои срещата, едвамъ тогава се свършилъ повѣрителниятъ разговоръ. . .

Оттамъ Водковъ се върна право въ кораба. Крачейки чевръсто, като гардемаринъ, той отиде право при старшия офицеръ. Оттамъ той повика главния готвачъ и му наржча, че тѣзи дни щѣлъ да даде банкетъ въ кораба. . . Следъ това той викна ординареца си и му наржча—като никога—съ благъ тонъ: да почисти гардероба му, да изчетка дрехитѣ му, да изпере, да оглади, проглади... А ординарецътъ се усмихналъ и смирено запиталъ:

— Ваше високоблагородие, прегледъ ли ще има?

— Ду-ракъ! — задоволилъ се само да отвърне Водковъ.

А на другата сутринь „Разбойникъ" се миеше, триеше се отвънъ и отвжтре, чистѣше се бронзътъ, боядисваха се мачтитѣ, а капелмайсторътъ разучаваше новъ валсъ. . . Ние, офицеритѣ, си шушукахме и се питахме — прегледъ ли ще има? Отъ кого? Защо? И защо тука?... Само старшиятъ офицеръ се поусмихваше, безъ да ни каже нѣщо. . .

Нашиятъ Дядка като чели се подмлади съ десеть години. . .

Излизайки следъ обѣдъ съ лодката си, той се бѣ облѣкълъ шикарно. Въ града се острига до кожа и се избръсна така тънко, че лицето му заприлича на кожата на свинче, приготвено за гювечъ...

А параходниятъ агентъ, обещалъ вече на Водкова да го срещне съ дамата — билъ повикалъ своя помощникъ и, като му далъ адреса на черноката дама, повѣрително му възложилъ деликатната мисия: да покараули, да проучи и да донесе за възможноститѣ, които биха се открили да бѫде поканена дамата на среща въ кораба. . .

Разузналъ помощникътъ, докладвалъ на Анатолия Степанича, че въпросната дама била женена, била почтена жена, съпруга на единъ тютюно-фабрикантъ, който отлично си живѣелъ съ своята черноока другарка, която била италианка. . . Агентътъ прехапалъ устни, плесналъ ржце отъ разочарование, стисналъ главата между дветѣ си ржце и се замислилъ. . . А се замислилъ, защото Дядката не билъ отъ отстжпчивитѣ. . . Мислилъ, мислилъ агентътъ, па дигналъ глава, усмихналъ се и далъ второ нареждане на помощника си: пакъ да покараули около кжщата на дамата, да опредѣли приблизителнитѣ ѝ черти и, щомъ схване общитѣ ѝ черти — да тръгне изъ кабаретата, за да намѣри нѣкоя кабаретна пѣвачка, танцьорка, келнерка или шансонетка, която би имала нѣщо сходно съ черноката дама. Нѣщо сходно, прилично, приблизително. . .

— За да ѝ предложа за срещата съ капитанъ втори рангъ Сергей. . .

— Точно това! Ще я поканишъ на банкетъ въ кораба отъ името на командира. Само едно тя да не забравя! — дигналъ Степаничъ пръстъ до носа си. — Да не за-бра-вя, че нейниятъ адресъ е тъкмо онзи нумеръ и онази улица, гдето живѣе истинската дама.

— Отлично разбрано! — крекналъ помощникътъ и рипналъ, за да извърши мисията си.

Той отлично изпълнилъ възложената му мисия. На другия день той склонилъ една черноока и мургава шансонетка, италианка, прилична на жената на фабриканта — да се отзове на срещата.

На третия день съобщили на Дядката, че неговата дама била дала съгласието си да се отзове на поканата му въ кораба. . .

— Така! — плесналъ ржце нашиятъ Дядка отъ удоволствие. — Благодаримъ, Анатолий Степаничъ! Утре въ единадесеть часа и половина моята лодка ще бѫде на пристанищната стълба. Бѫдете добъръ да съпроводите дамата до лодката и заедно съ нея заповѣдайте на банкета. . . Вие, нѣщо като неинъ близъкъ. . . Нѣкакъ — про-форма. . . Нѣкакъ. . . нали ме разбирате. . . като неинъ човѣкъ?

— Като отговоренъ редакторъ! — засмѣлъ се агентътъ.

—Жжж! . . .—жкналъ Дядката отъ възхищение.

На другия день „Разбойникъ" бѣ свѣтналъ като за адмиралски прегледъ, а нашиятъ Дядка съ наново избръсната глава, за да не се виждатъ никакъ бѣлитѣ ѝ косми — въ бѣлъ китель и бѣли панталони, съ току-що изгладени чупки по тѣхъ, съ орденъ на шия — нетърпеливо отрано се разхождаше по ютовата платформа напредъ-назадъ, точно като влюбенъ школникъ.

Капелмайсторътъ нареди музикантитѣ си на лѣвия горенъ подъ и зачака заповѣдьта на Водкова.

Ординарецътъ на Водкова между другаритѣ си въ носовото помѣщение увѣряваше, че нѣкаква велика княгиня щѣла била да дойде на кораба. Не адмиралъ, а — велика княгиня щѣла да бѫде. Била дошла тука на разходка, а оттука — щѣла била да замине за Божи гробъ. . .

Корабниятъ звънецъ прозвъни единадесеть и половина. Нашиятъ Дядка се спрѣ и дигна бинокла къмъ стълбата, отгдето щѣше да се откжсне неговата лодка.

Изведнажъ лицето на Водкова още повече свѣтна, а устнитѣ му се разширочиха... Неговата лодка — балиниера — бѣла като лебедъ, дигайки греблата си плавно, като криле на грамадна чайка, се носѣше вече насамъ. . .

Съ младежки скокъ Водковъ се надвеси надъ перилата и запита дали сж готови двамата матрози до стълбата за посрѣщане на лодката. Влизайки въ ролята си на корабникъ, той не забрави да се справи дали лодката бѣ постлана и съ параднитѣ постелки... Никакъ не приличаше на нашия командиръ да се занимава съ такива дребни нареждания, които бѣха дѣлъ на подофицеритѣ и корабницитѣ. Никога до сега той не бѣ проявявалъ такива необичайни запитвания. . .

А ординарецътъ на Водкова тихо шушнѣше наблизу и още по-силно настояваше предъ околнитѣ си:

— Нѣкаква. . . чуждестранна велика княгиня... Талиянка!

Въ офицерската столова обѣдътъ бѣ сложенъ. Цвѣтя, саксии, коняци, вина, майонези се дотъкмяваха, а ние, офицеритѣ, празднично облѣчени, наредени около борта, очаквахме „особата", виновницата на днешното тържество. Биноклитѣ ни отъ всички страни бѣха отправени къмъ лодката, която бързо се носѣше, красиво отмѣтайки греблата си, като да се разтваряше и затваряше грамадно вѣтрило. . .

Водковъ сне бинокла отъ очитѣ си, мръдна показалеца къмъ капелмайстора и музиката гръмна мелодиченъ италиански валсъ. Въ втория моментъ той мръдна показалеца си къмъ своя ординарецъ, подаде му бинокла си, оглади ушитѣ си съ цѣли длани, поразпука пръститѣ на ржцетѣ си, извади кърпа, изсекна се громко, оглади темето си, засука мустацитѣ си и дигна ржка, за да поздрави отдалече гоститѣ си, въ лодката, която вече трѣбваше да завие, за да спре на стълбата.

—Моряцитѣ на стълбата! — крекна Дядката, забравяйки длъжностьта си на командиръ и уронвайки достоинството си предъ нисшитѣ чинове.

Свирнаха подофицерскитѣ свирки тукъ и оттатъкъ, мнозина отъ матрозитѣ проточиха шии, за да видятъ „великата италианска княгиня", а лодката, направила красивъ завой съ пѣнеста бразда, спрѣ на дѣсната стълба. . .

Усмихнатъ, Водковъ се наведе, дигна дѣсната си ржка, за да поздрави гостенката, и изведнажъ. . . И изведнажъ. . . той остана съ вдигната ржка до козирката си, като вдървенъ. Като вдървенъ и съ зѣпнали уста. Като истуканъ, примигвайки като идиотъ... Прилоша ли на този човѣкъ? Що ли?.. Лицето му побледнѣ,позеленѣ, почервенѣ, минавайки презъ всичкитѣ багри на небесната джга... И Водковъ едва изхриптѣ къмъ параходния агентъ, който придружаваше дамата:

— Та, Анатолий Степаничъ — вие сте сгрѣшили, голубчикъ! . . Не е тази, голубчикъ! . . . Тази не е. Съвсемъ не е тази. . . Отгде я взехте?

Параходниятъ агентъ, готовъ за подобна евентуалность, като навитъ механизъмъ, отвърна:

— Точно тази е, Сергей Томовичъ! Сжщата! Отъ посочения нумеръ я взехме! — и той тури пръстъ на носа си, за да прекрати това пререкание.

Водковъ кипна:

— Не е тази! — съвзе се гласътъ му.—Фалшификация. Казвамъ — не е тази! — троснато изблещи очи въ Степанича, обърна му гръбъ, прекрачи до вратата на ютовия салонъ, дръпна дръжката на вратата и я хлопна задъ гърба си.

Скандалътъ бѣ готовъ да се разрази, като буря отъ ясно небе. Скандалътъ бѣ неминуемъ. И съвсемъ не бѣ мѣсто и време за скандалъ, защото музиката свирѣше най-хубавата часть отъ триото си... Още мигъ и Степаничъ щѣше да върне лодката къмъ брѣга. Но старшиятъ офицеръ разтегна устнитѣ си мускули встрани, като цирковъ клоунъ, стжпи на горната площадка на стълбата, засука мустацитѣ си и весело, дружески викна къмъ лодката:

— Пожалуста, Анатолий Степаничъ! Заповѣдайте, Signorina. Днесъ отъ силния пекъ е малко недобре на Сергея Томовича. Ще му мине следъ малко. . . Моля, качвайте се. . .

Двама матрози подадоха ржка на гостенката и на Степанича и двамата гости зашаваха нагоре по стълбата... Като се изкачиха на горната площадка, старшиятъ офицеръ силно имъ затръска ржцетѣ:

— Драго ни е. . . драго ни е. . . Signorina. . . Signorina?. . . Come state?

Отведохме ги въ офицерската столова. На гостенката дадохме мѣсто отдѣсно до стола на Водкова, който отсжтствуваше. . . А Анатолий Степаничъ рипна да увещава Дядката да не прави сцени и скандали, обяснявайки му, че гостенката е сжщата онази, която той билъ проследилъ до кжщата ѝ. И нѣщо повече: ако не вѣрвалъ, че това е така — нека самъ той да я запиталъ за жилището ѝ — та самъ самичъкъ отъ собствените ѝ уста да чуелъ онази улица и онзи нумеръ, който той още държелъ въ бележника си. . .

— Не! — крещѣлъ Водковъ. — Тука има фалшификация, формена фалшификация! — Щомъ казвамъ — не е тази, значи — не е тази. Не съмъ дуракъ! — бѣснѣелъ Дядката. — Нѣма да дойда! Яжте, пийте, пукайте — нѣма да дойда!

И наотрѣзъ той отказа да се яви на банкета.

Но банкетътъ бѣ приготвенъ, разноскитѣ бѣха направени, музиката продължаваше да свири, ястиетата апетитно димѣха въ столовата. . .

Наредени около масата, всичкитѣ корабни офицери открихме обѣда подъ председателството на старшия офицеръ и зачукахме чашкитѣ си едни о други, а после и съ чашката на гостенката, която отначало се държеше като grande dame, като формена аристократка, усмихвайки се само съ крайчеца на устнитѣ си.

— За здравето на Сергея Томовича! Да живѣе Дядката!

— Вива, синьорина!

Гостенката, вземайки старшия офицеръ за командира, му обясни, че тя го била видѣла още онзи день въ ресторанта, а по-после и отъ прозореца на кжщата си, когато той билъ извадилъ карнетката си, за да си запише нѣщо. И тукъ тя назова онази улица и онзи нумеръ, които Водковъ бѣ далъ на Степанича. . .

— Ха, ха, ха...—смѣеше се старшиятъ офицеръ, — ха, ха. . .

— Ха, ха, ха. . .—смѣеше се и старшиятъ механикъ отъ другата страна на гостенката. — Стариятъ хъртъ здраво билъ лапналъ вждицата... — обясняваше той по руски по-нататъкъ на другаритѣ си...

А следъ два часа, когато вече бѣха опразднени

внушително число бутилки марсала и много ястия, гостенката, вече станала отъ мѣстото си, кокетничеше съ мичманитѣ и ги канѣше на гости, за да й върнатъ визитата. Канѣше ги, давайки имъ съвсемъ различенъ адресъ отъ онзи, който тя бѣ дала на старшия офицеръ. . .

— Но, госпожице, — обади се единъ мичманъ, — азъ вече бѣхъ на този адресъ. Та тамъ нали е кабарето „Голѣмата палма"?

— Шт! Точно така! Шт! Вѣрно — „Голѣмата палма"! — дамата прилепи пръстъ до устнитѣ си. — Пазете да не чуе вашиятъ командиръ! — подмигна имъ тя, сочейки старшия офицеръ, който още седѣше на командирското мѣсто и си допиваше... Елате довечера да си поприкажемъ. . .

А следъ нѣколко валсови тура съ нѣкои отъ мичманитѣ дамата бѣ отправена на брѣга съ сжщитѣ почести, съ които бѣ доведена.

А на вечерьта четвъртината отъ офицеритѣ ни отидоха да върнатъ визитата на гостенката въ кабарето, на което бѣ направена такава хубава реклама между насъ. . .

И, докато стояхме въ Александрия, кабарето „Голѣмата палма" бѣ едно уютно, приятно отседно мѣсто за всичкитѣ ни другари, които открито заявявахме, че се чувствувахме като у дома си покрай нашата гостенка, която има любезностьта да ни запознае и съ останалитѣ си посестрими, съ които широко пилѣехме златнитѣ си империали...

А старият хъртъ — Дядката ? . . Дядката бълваше моряшки ритмовани псувни и вече накриво гледаше Анатолия Степанича. . . Но оттогава нататъкъ той се зарече вече никога да не дири помощници въ донъ-жуанскитѣ си похождения. . .

Хр. РУСЕВЪ

РОМЪНСКОТО КОРАБОПЛАВАНЕ

Не е безинтересно да знаемъ, какъ се е развивало корабоплаването на нашитѣ съседи, за да можемъ да имаме ясна представа, какво се е вършило и върши у тѣхъ за корабоплаването.

Историята на ромънското корабоплаване датира още отъ времето на Драгошъ Вода, когато малкитѣ ромънски държави отъ Карпатитѣ, Днестъръ и устието на Дунава сж се организирали въ едно царство, наречено Молдова.

Благодарение на огромнитѣ гори, съ които е разполагала Молдова, и на географското й положение, граничеща съ Черно море и прошарена отъ пълноводнитѣ рѣки: Дунавъ, Днестъръ и Прутъ, молдованитѣ сж могли да станатъ добри моряци и да създадатъ добъръ търговски и военененъ флотъ, съ който сж всѣвали страхъ дори и на византийскитѣ водители.

Въ XIII вѣкъ турцитѣ сж се опитали да попрѣчатъ на молдованската търговия по вода, обаче сж били жестоко бити отъ молдовския князъ Юга.

Презъ време на Стефанъ Велики, който правилно схваналъ значението на търговския и военененъ флотъ, молдовскиятъ флотъ е достигналъ своята кулминационна точка за онова време. Молдова тогава е била уважавана отъ околнитѣ царства, а много набѣги на турцитѣ сж бивали жестоко отбивани отъ нейния флотъ.

Въ 1484 год. Молдова бива победена отъ Турция, която туря кръстъ на нейното корабоплаване, а морячеството й бива разпръснато, като една часть се отдава на пиратство по Днестъръ, а другата — отива по планинитѣ.

Турцитѣ, обаче, виждайки добритѣ моряшки качества на молдованитѣ и за да не изчезне изкуството за корабоплаване и корабостроене, по-после имъ разрешили да иматъ самостоятелно корабоплаване и дали голѣма свобода на морячеството имъ, като, въ замѣна на това, ги заставили да доставятъ материали и да построятъ кораби за турския флотъ.

Окуражени отъ това, ромънскитѣ държави полека-лека засилили своя търговски флотъ, за да достигне въ 1694 г. до положение на единъ отъ главнитѣ стопански фактори на държавата.

До мира въ Писаровецъ по Дунава и Черноморе не сжществували други кораби освенъ молдовски, мунтенски и турски. Следъ тоя миръ, който даде право и на Австрия да води търговия по Дунава, тя подпомогна силно своето корабоплаване и въ скоро време взе надмощие надъ ромънското.

Когато въ 1774 г. се сключи Кючукъ-кайнарджийскиятъ миръ и се даде изключително право на Русия да има корабоплаване по Дунава, на ромънското корабоплаване за трети пѫть вече се тури кръстъ.

Презъ 1834 г., когато молдовскиятъ князъ М. Струза получилъ отъ Високата порта разрешение да могатъ и ромънскитѣ кораби свободно да плаватъ по Дунава, настѫпва възраждането на ромънското корабоплаване. Това разрешение предизвикало на времето голѣмъ ентусиазъмъ всрѣдъ населението, много богати хора сж предложили пари и материали за направата на кораби, и само две години следъ това ромънскиятъ флотъ процъвтѣлъ наново и започналъ усилена търговия по Дунава. Когато султанътъ видѣлъ тоя голѣмъ прогресъ, разрешилъ на ромънскитѣ кораби да плаватъ и по Черно-море. Деветь години следъ това пристанищата Галацъ и Браила представяли гора отъ мачти, на повечето отъ които се развѣвало ромънското знаме.

Революцията въ 1848 год. тури наново кръстъ на ромънското корабоплаване, за да се съживи едва въ 1859 год. следъ съединение на княжествата.

Най-напредъ въ 1859 год. въ Ромъния бива създаденъ военененъ флотъ, като за инструктори сж били поканени французки морски офицери.

Презъ 1860 год. князътъ на Ромъния издава заповѣдь, наречена „историческа", съ която цѣлиятъ ромънски флотъ се организира въ единъ корпусъ подъ командата на полковникъ Стериади.

Презъ 1861 год. ромънцитѣ купуватъ товарния параходъ „Принцъ-Богориди", презъ 1868 г. парахода „Стефанъ-Велики", въ 1873 год. канонерката „Свѣткавица", а въ 1875 г. миноноската „Ластовица". Въ 1882 год. сжщитѣ купуватъ първия военененъ учебенъ корабъ „Марча" съ 360 тона водоизмѣстимость, върху който сж се подготвяли ромънскитѣ моряци и който е изигралъ най-важната роля въ епохата на възраждането на ромънския флотъ.

Покрай военния флотъ полека-лека почва развитието и на търговския. Чрезъ редъ законоположения най-после презъ 1895 год. ромънцитѣ купиха двата кораба „Метеоръ" и „Медея" и туриха началото на морското си търговско корабоплаване.

Съ кораба „Медея" съ 820 бр. р. тона ромънцитѣ

откриватъ презъ м. августъ 1895 г. първата корабна линия Браила—Цариградъ съ две посещения въ месеца, а съ кораба „Метеоръ“ съ 1085 бр. р. тона презъ м. септемврий 1896 год. линията Кюстенджа—Цариградъ, сжщо съ две посещения въ месеца. Презъ сжщата година тѣ купуватъ кораба „Игнацио Флорио“ съ 1605 бр. р. тона, преименуватъ го на „Принцеса Мария“ и, заедно съ наетия „Кобра“ съ 1146 бр. р. тона, ги пущатъ въ горнитѣ две линии, съ което увеличили посещенията на тия пристанища отъ две на три въ месеца.

Презъ май 1896 год. по законодателенъ редъ държавата отпуска 10,000,000 леи за покупка на новъ корабенъ паркъ. Съ тия пари се поржчаха 5 товарни кораба съ по 3506 тона бр. р. и пжтническия корабъ „Режеле Каролъ I“ съ 2653 бр. р. тона.

Отъ поржчанитѣ 5 товарни кораби тритѣ: „Добруджа“, „Яшъ“ и „Букурещъ“ пристигнаха въ Ромъния презъ есеньта на 1897 год. и веднага съ тѣхъ се основа линията Дунава—Ротердамъ.

Презъ 1898 год. пристигнаха и останалитѣ два: „Турно-Северинъ“ и „Кюстенджа“, които бѣха пустнати въ сжщата линия съ отклонение Ливерпулъ—Сванзея.

Презъ 1905, 1906 и 1907 год. Ромъния закупи пжтническитѣ кораби: „Ромъния“ съ 3512 бр. р. тона, „Императоръ Траянъ“ съ 3068 бр. р. тона и заедно съ корабитѣ „Принцеса Мария“ и „Режеле Каролъ I“ отвориха пжтническитѣ линии: Кюстенджа—Цариградъ, Кюстенджа—Пирея—Александрия и Кюстенджа—Смирна. Презъ 1913 год. тѣ закупиха корабитѣ: „Карпаци“ и „Бучежи“ съ по 7150 Д. В., които сжщо бѣха пустнати по линията Дунава—Ротердамъ.

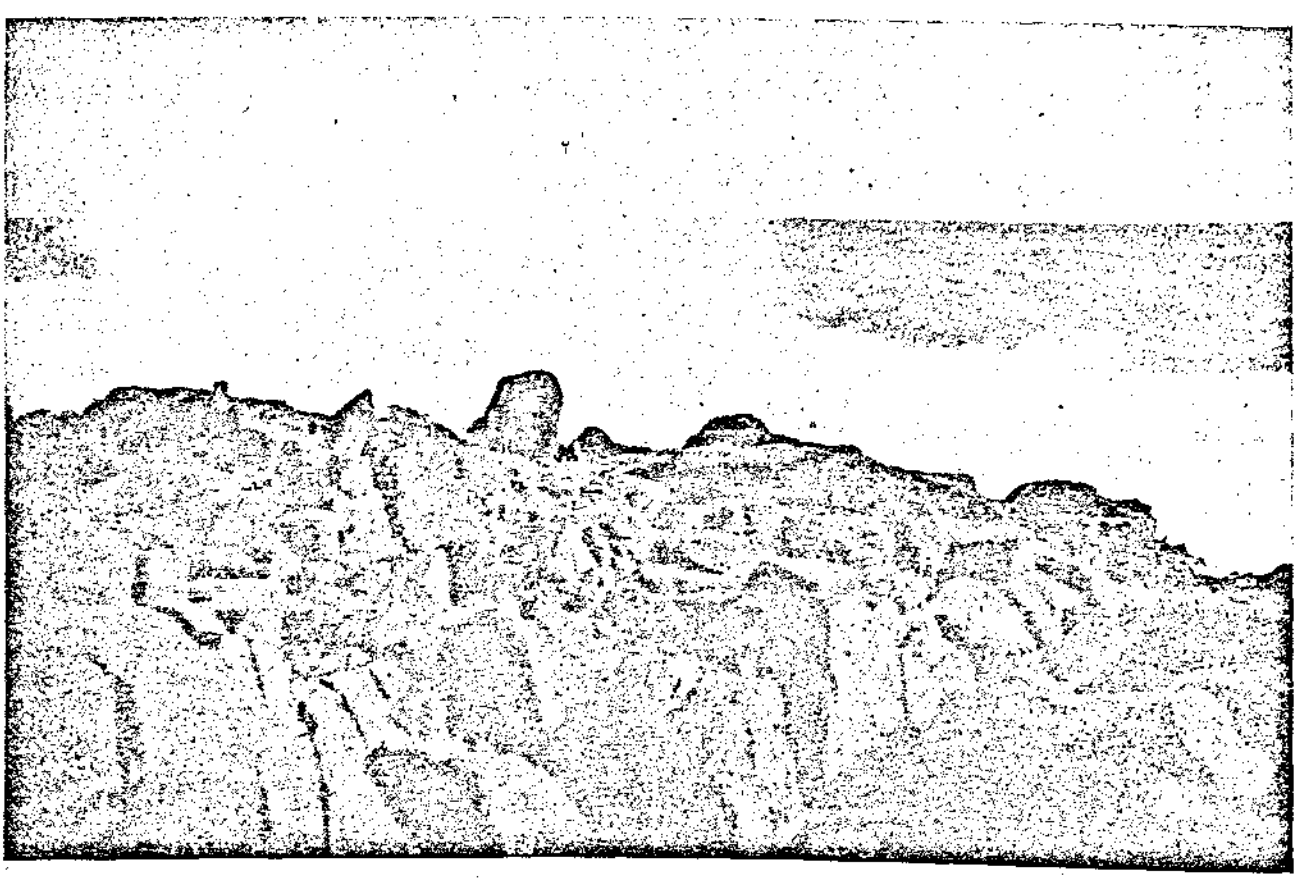
Презъ 1914 год. бѣ купенъ пжтническиятъ корабъ „Дуростолъ“ за обслужване на крайбрѣжието.

Презъ сжщата година въ Ромъния почна да се проявява въ това направление и частнитъ починъ. Основа се частно акционерно корабоплавателно дружество съ капиталъ 20,000,000 леи, което веднага закупи четири товарни кораби отъ 6500 т. товароспособность и поржча други шесть, обаче, по причина на войната, въ Ромъния успѣ да пристигне само единъ корабъ, потопенъ презъ 1916 г. отъ германска подводница.

Следъ Свѣтовната война ромънитѣ можаха едва презъ 1919 год. да подновятъ своята морска корабна пжтническа служба, и то на първо време само по линията Кюстенджа—Цариградъ. По-после, поради повредата на моста при Черна-вода, въ Галацъ се яви голѣмъ напливъ на пжтници и тая линия бѣ продължена отъ Галацъ—Кюстенджа—Цариградъ—Неаполъ—Марсилия. По това време се основаха и две частни параходни дружества: „Маритими и Браила“ и „Маритима Романа“, обаче тѣ не можаха да проявятъ дълъгъ животъ.

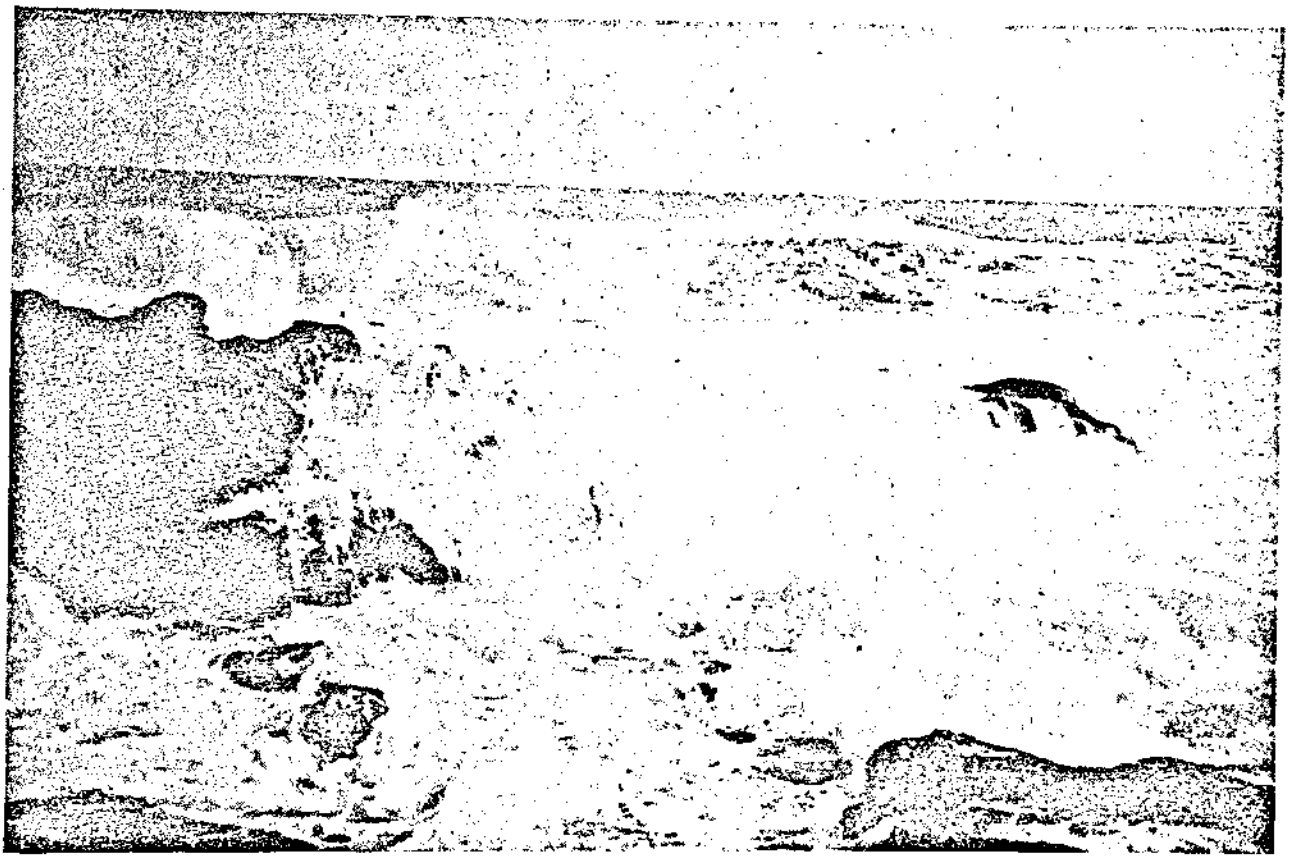
Презъ 1920 год. ромънцитѣ започнаха съ своитѣ товарни кораби редовни рейси отъ Дунава—Ориента, западната часть на Срѣдиземно море и др. пристанища.

Днесъ ромънското търговско корабоплаване по морето брои 24 кораба отъ 49029 н. р. т., разпредѣлени въ три дружества и нѣколко частни лица, а именно: I. Държавно параходно д-во „Сервичи-Маритима-Романа“ съ 14 кораба съ 29585 н. р. т.

Красивъ прибой при нашето Черноморско крайбрѣжие

Снимка Ас. Гавриловъ

Развълнувано море край Созополь *Снимка Ас. Гаврилова*

II. „Сосиетета-Романа“ съ 2 кораба съ 4511 н. р. т. и „Сосиетета Стя Романа“ съ два танка съ 4875 н. р. т.

Останалитѣ 6 кораба съ 10057 н. т. р. сж притежание на частни лица.

Днешното състояние на ромънското търговско морско корабоплаване не е по-добро отъ нашето, макаръ че то има много по-добри условия за развитие — огромни минерални богатства, дървенъ материалъ, зърнени храни и пр.

Не така стои, обаче, въпросътъ съ рѣчното корабоплаване.

Още презъ 1889 год. тогавашниятъ директоръ на държавната режия „Григори Ману“, виждайки, че има добри условия за създаване на ромънското рѣчно търговско корабоплаване, успѣва да убеди правителството да закупи единъ влѣкачъ и 4 шлепа за пренасяне на соль за Сърбия. Съ тия кораби той основа рѣчно параходно дружество, наречено Н. Ф. Р.

Този опитъ далъ въ скоро време добри резултати и само следъ 4 години паркътъ на дружеството се увеличилъ на 45 шлепа и 5 влѣкачи. Презъ 1906 год. това дружество се впустнало съ своитѣ кораби и въ обслужване на вносно-износната търговия на Ромъния по цѣлия Дунавъ, като отъ година на година все повече и повече е увеличавало своя паркъ, за да достигне до днешното положение:

19 кораби за пѫтници. . . 6370 к. с.
23 влѣкачи съ. . . . . 11840 к. с.
1 моторенъ шлепъ. . . 120 к. с.
145 желѣзни шлепа съ. . 98051 тона товаросп.
14 танка съ. . . . . 5769 „ „

или общо 202 единици съ днешна стойность отъ около 500 милиона леи.

Частниятъ починъ не закъснява да се прояви и тукъ, на Дунава. Презъ 1914 год. една група отъ 8 голѣми банки образува параходното Д-во „Сосиета Романа перъ Дунаре“ (S.R.D.) съ капиталъ отъ 7,200,000 леи. Това дружество купило първоначално единъ влѣкачъ, 56 шлепа и 4 елеватори. Днесъ сѫщото разполага съ доста голѣмъ корабенъ паркъ.

По-после се основаватъ дружествата „Данубиана“ и „Дунаря“, които продължаватъ да работятъ, обаче въ малъкъ масщабъ.

Като извадимъ корабитѣ на пристанищнитѣ служби, доковетѣ и хидравлическитѣ служби, днесъ ромънското рѣчно търговско корабоплаване брои:

24 пѫтнически кораби съ. . . 8095 к. с.
78 влѣкачи съ. . . . . 24763 к. с.
5 моторни шлепа съ. . . . . 369 к. с.
487 желѣзни шлепа съ. . . . 417307 тона товаросп.
45 желѣзни танка съ. . . . . 30807 „ „

или общо 639 единици, които взематъ живо участие въ ромънската търговия по Дунава, а именно: отъ 1,858,000 тона внесени стоки презъ ромънскитѣ пристанища на Дунава на ромънския флотъ се падатъ 1,237,000 тона, а отъ изнесенитѣ 2,641,000 тона на ромънския флотъ се падатъ 1,397,000 тона.

Общо взето, ромънитѣ на Дунава сж много добре, когато на морето не сж направили почти нищо отъ това, което изисква тѣхното стопанско положение.

П. ЛИМОНОВЪ

Състояние на бургазкитѣ блата

Сладководнитѣ риби въ тѣхъ

За бургазкитѣ блата въ риболовно отношение се знае малко. Помни се само отъ нѣкои, че въ миналото тѣ сж изобилствували съ риба. И напластено е въ обществото убеждението, че тѣ сега даватъ по-малко риба. Това обстоятелство се използува отъ демагози за лични интереси.

Въ миналото, преди 40—50 години, бургазкитѣ блага сж изобилствували съ сладководни риби: шаранъ, брияна, червеноперка; срѣщали сж се и рѣчни раци. Знае се още, че тогава блатата сж били много по-пълноводни, отколкото сега. Вливащитѣ се въ тѣхъ рѣки: Скефска, Мандренска и Айтоска сж били пълноводни и сж внасяли въ блатата много води. Мандренското и Ваякьойско блата сж били напълно сладководни. Сладкитѣ води сж се чувствували чакъ въ морето, предъ входа на Мандренското блато, кждето се срѣщали шарани.

Мина време, намѣриха се „предприемчиви" българи, изсѣкоха китнитѣ, вѣковни гори край блатата и рѣкитѣ. Последнитѣ полупресъхнаха. Сладкитѣ води на блатата започнаха да намаляватъ и да отстжпватъ мѣсто на солената морска вода, поради прѣката имъ връзка съ морето. Съ течение на времето влиянието на морската вода се чувствува все по-навжтре и ограничава района за развитие на сладководнитѣ риби. Понастоящемъ Ваякьойското блато цѣлото е осолено. Презъ лѣтото, поради силнитѣ изпарения, соленостьта на последното дори е по-голѣма отъ тая на морето. При това положение липсватъ всѣкакви условия за животъ на сладководни риби. Затова такива не се срѣщатъ. Презъ дъждовната пролѣть на 1934 год. рибарската кооперация „Черноморски риболовецъ" направи опитъ да зариби „Вая" съ шаранъ. Опитътъ не сполучи.

Сладководни риба сега се срѣщатъ само въ горния край на Мандренското блато и вливащитѣ се въ него рѣки. И тукъ намаляването на сладководнитѣ риби ще продължи, докато намалява притокътъ на сладка вода и се замѣства съ морска.

Угрозата отъ намаляване на сладководнитѣ риби въ бургазкитѣ блата е била предугадена още презъ 1911 година отъ специална комисия начело съ професоритѣ г. г. Г. Бончевъ и Шишковъ, която, следъ проучване блатата въ риболовно отношение, е констатирала, че „отъ Мандренското блато ще изчезне съвсемъ сладководната риба, както тя е вече изчезнала отъ Вая".

ВЪНШЕНЪ ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Ако хвърлимъ погледъ назадъ върху изтеклата 1937 г., ще видимъ, че политическата сграда на Европа, издигната следъ войната отъ дипломатитѣ, претърпѣ голѣми удари, отъ които неизбѣжно ще последватъ дълбоки сътресения и голѣми промѣни. Политическото състояние въ свѣта ще се измѣни коренно въ посока на по-добро нагаждане къмъ справедливостьта и къмъ жизненитѣ интереси на отдѣлнитѣ народи.

Следъ Голѣмата война, приключена съ несправедливи мирни договори, държавитѣ, които получиха лъвски дѣлъ отъ военната плячка и имаха само една грижа: да запазятъ тая плячка, се отдадоха на голѣма самоизмама, че сж спрѣли хода на историята и че чрезъ Обществото на народитѣ и чрезъ системата на съюзи ще могатъ завинаги да запазятъ новото съотношение на политическитѣ сили. Днесъ, обаче, всички сме свидетели на бавния залѣзъ на Обществото на народитѣ следъ единъ не твърде славенъ животъ. Обаче и системата на съюзи, въ която малкитѣ народи плащатъ разноскитѣ заради голѣмитѣ държави, върви сжщо бързо къмъ разложение. Пжтуването на г. Делбосъ показа това, въпрѣки всички протоколни думи на вежливость и акробатическитѣ фокуси на дипломатитѣ.

Малкото съглашение се намира сжщо въ криза, следва една напълно реалистична политика и върви следователно по своя собственъ пжть. Г-нъ Стояджиновичъ сключи съ Римъ тѣсно приятелство, а за 15 януарий той се очаква въ Берлинъ. Отъ нѣколко дни насамъ и Ромъния се освобождава отъ влиянието на Парижъ и Москва, и започва дѣлото на своето национално концентриране и обновление. Нейното скорошно сближение съ осьта Римъ—Берлимъ е твърде вѣроятно. Народитѣ въ Европа започватъ да се опомнятъ и да се освобождаватъ отъ досегашнитѣ влияния, като сжщевременно и фронтътъ не отбрана срещу болшевизма се засилва.

Рѣдко свѣтътъ се е намиралъ въ толкова объркано положение, както е днесъ. Но затова пъкъ още по-рѣдко се е представялъ такъвъ голѣмъ сборъ отъ най-добри възможности за подобрение и обновление, както е днесъ.

*

Колкото и сензационна да е промѣната съ Букурещъ, въ Парижъ сж запазили пълно спокойствие, като сж заели една позиция на очакване. Все пакъ и за най-обикновения наблюдатель е ясно, че не само въ Парижъ не могатъ да вѣрватъ повече въ безрезервната преданость на Ромъния, но разклатено е въ самитѣ му основи и така нареченото Малко Съглашение. Защото, докато при бившия ромънски министъръ на външнитѣ работи г. Титулеску Чехословашко и Ромъния притегляха силно Югославия къмъ Парижъ, а при негова наследникъ г. Антонеску Ромъния играеше ролята на trait d' union между Югославия и Чехословашко, сега, при правителството на г. Гога, може още отъ сега да се предвиди, че ще бжде засилено твърде много сближението съ Югославия, за смѣтка, разбира се, на Чехословашко. Съ други думи — Прага сжщо държи безрезервно на съюза съ Франция и Съветскитѣ социалистически републики и ще се чувствува въ бждеще до известна степень изолирана въ Малкото Съглашение.

За тая рѣзка промѣна въ външната политика на Ромъния могатъ да се намѣрятъ много обяснения. Като основна причина, обаче, ще трѣбва да се

търси въ „размѣната на мисли" между краля и г. Делбосъ — французки министъръ на външнитѣ работи. Сигурно е, че кралъ Каролъ не ще е останалъ много доволенъ отъ тая размѣна на мисли и е решилъ, следъ обстойно и продължително обсѫждане, както самъ кралътъ се изразява, да повѣри властьта на г. Гога. Може би и опитътъ или намѣрението на чехословашкия министъръ-председатель, да потърси прѣки пѫтища за едно сближение съ Унгария, да е повлияло сѫщо така за вземане на такова едно решение. Защото знае се, че Малкото съглашение бѣ създадено на времето да не се позволява на Унгария да помисли кога да е, че е възможно да се надѣва, съ добро и съ война, да си върне часть отъ унгарскитѣ земи, главно Улия — дадена на Ромъния.

Възможно е, възстановяването, на приятелскитѣ връзки съ Варшава да сѫ смѣтнати въ Букурещъ за по-ценни въ сегашно време и въ Ромъния да сѫ поискали да се освободятъ отъ задълженията на западъ, за смѣтка на единъ новъ блокъ на изтокъ, срещу едно евентуално раздвижване на северния колосъ — толкозъ повече, че въпросътъ за Бесарабия продължава да стои открить. Въ Москва и до сега не сѫ ратифицирали договора, отнасящъ се до присъединяването на Бесарабия къмъ Ромъния.

Може би предполагаемиятъ натискъ отъ Германия срещу Чехословашко, свързани съ лошото третиране на германското малцинство въ Чехословакия, да е още едно отъ съображенията, които сѫ заставили краль Каролъ да промѣни курса на външната ромънска политика.

Не е изключено дори и предположението, че станалата политическа промѣна се е диктувала главно отъ съображенията, целещи да заздравятъ преди всичко вѫтрешното положение въ страната. Обща е констатацията, че при станалитѣ законодателни избори народътъ, въ сравнение съ миналото, е тласналъ стрелката значително на дѣсно, което е показало, че самъ народътъ вече е схваналъ нуждата отъ една по-силна власть, каквото кралътъ е побързалъ, безъ огледъ на външни съображения, да даде на страната.

*

Неотдавна бѣха обнародвани интересни бележки по поводъ последнитѣ акции на Япония на военния и дипломатически фронтъ. Между другото въ тѣхъ се казва:

Въ Япония се развива отдавнашенъ споръ между привърженицитѣ на северо-западната експанзия, насочена съ острието си къмъ Русия, и „южанитѣ" — привърженицитѣ на експанзия на югъ, къмъ намиращия се подъ английско влияние южень Китай и къмъ английскитѣ владения въ Азия, както и къмъ Австралия.

Представители на първото направление се явяватъ кржговетѣ на войската, начело съ генералъ Араки. Представители на южното направление сѫ водачитѣ на флота. Декларацията на министъръ адмиралъ Суетсугу показва, че „южняцитѣ" въ настоящо време преобладаватъ и вематъ връхъ. Адмиралъ Суетсугу говори единствено за южното направление на японската експанзия, като при това посочва като главенъ противникъ Англия, докато за Съветска Русия изобщо не споменава.

Въ последно време английскитѣ кржгове сѫ се стремили да повлияятъ на Токио съ цель да насочатъ японската експанзия именно въ северно направление, настрана отъ английскитѣ интереси. Въ 1904—5 години (Руско-японската война) тази операция се удаде, при най-енергичната парична и дипломатическа поддръжка на Англия. Сега тази комбинация не ще се удаде, и на Англия предстои да събере плодоветѣ на своята традиционна противоруска политика. За Лаокянъ и Цушима Англия плаща сега съ Шанхай и Кантонъ.

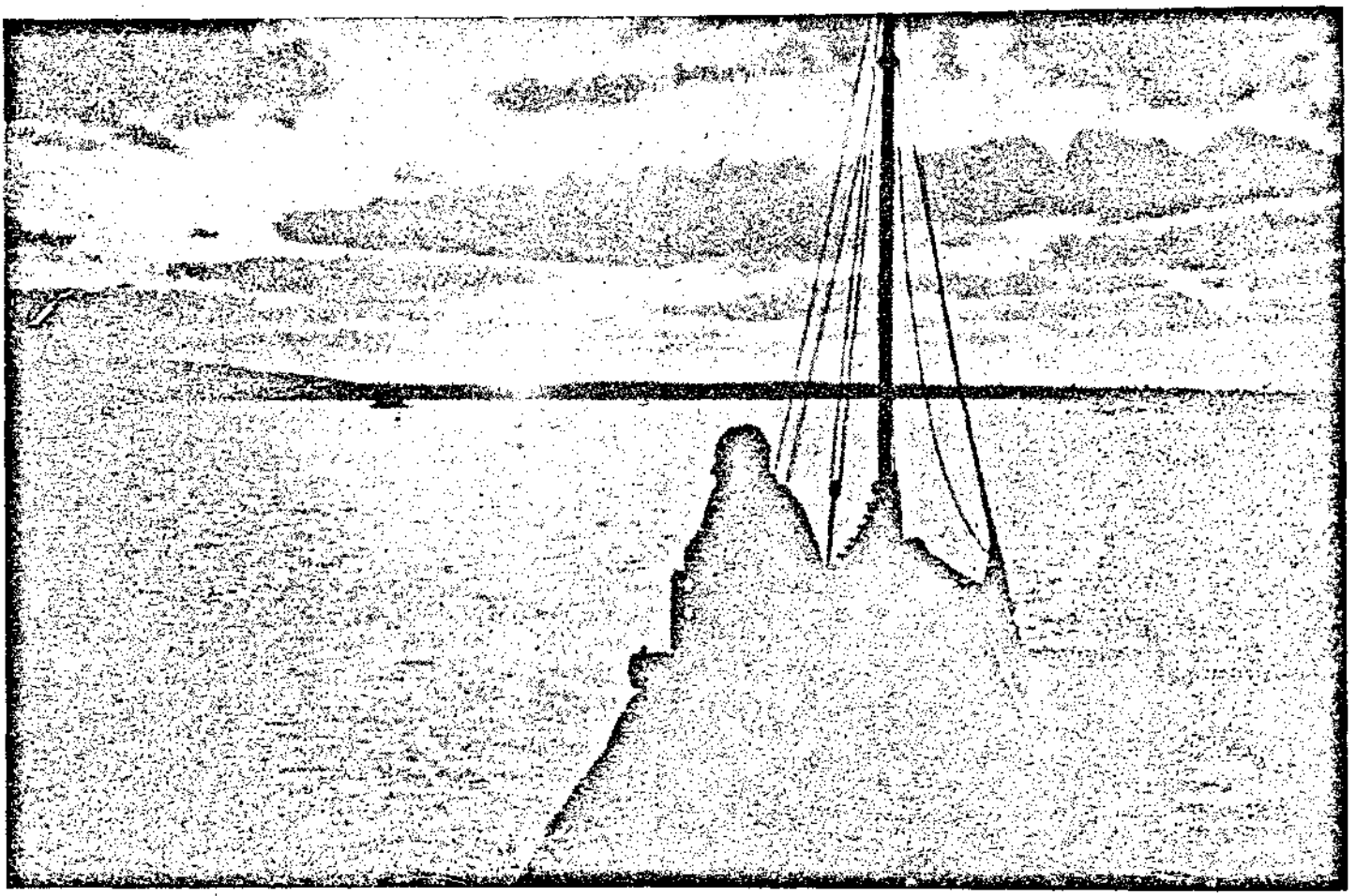
Първоначалниятъ планъ на японския генераленъ щабъ се е заключавалъ въ това, незабавно следъ завземането на Китай, да се нападне Съветска Русия. Предвиждало се е да се извърши нахлуване между Сунгари и Поной като се привлѣче тукъ вниманието на съветскитѣ войски и въ това време да се нанесе ударъ въ района на Сибирския желѣзенъ пѫть, прерѣзвайки съобщението между Далечния изтокъ и центра на Русия.

Обаче, Русия успѣ въ последно време да издигне на своята далечно-източна граница доста солидни укрепения, въ по-голѣмата часть подземни.

Опасявайки се отъ загубването на сили и време, японскиятъ щабъ е измѣнилъ сноя планъ: той смѣта, че Сибиръ съ неговитѣ заводи, можещи да преминатъ къмъ военна работа въ течение на 24 часа въ денонощието, се явява извънредно опасно гнѣздо. Отъ друга страна, отъ Владивостокъ до Токио е само 4 часа пѫть съ съветскитѣ самолети.

Затова японцитѣ сѫ решили да нападнатъ Русия не въ сегашната фаза на завоеванието на Китай, а въ следната фаза на завоеванието на Азия — нѣколко години по-късно. Въ това време Япония ще завърши постройката на новата мрежа отъ стратегически пѫтища, съ които ще бѫде покрита Манджурия (Манчуко).

„Матенъ" потвърждава появилото се вече съобщение за предстоящото пѫтуване на маршалъ Ворошиловъ на Далечния изтокъ въ връзка съ голѣмитѣ маневри на Особената далечно-източна армия, които ще се състоятъ тамъ наскоро. Отиването на Ворошиловъ трѣбва да се смѣта като доказателство за загриженость на Русия отъ по-нататъшната японска експанзия въ Китай. Китай вече е отрѣзанъ частично отъ Съв. Русия. Голѣмъ ударъ за съветската експанзия въ Китай се явява създаването на 4-милионната буферна монголска държава, която ще има голѣмо влияние върху намиращитѣ се подъ съветски режимъ 800.000 монголи.

Нощемъ въ Бургазкия заливъ *Снимка Ас. Гавриловъ*

ВОДЕНЪ СПОРТЪ

Курсъ по плуване при софийския клонъ

Отъ 6 години софийскиятъ клонъ на Б.Н. Морски Сговоръ урежда зимни и лѣтни курсове по плуване за младежи отъ двата пола. Курсоветѣ се посещаватъ предимно отъ учаща младежь. Цѣлта на тия курсове е не само да се даде възможность на нашата младежь да научи плуването, но и да се подготвятъ ржководители измежду по-добритѣ плувци.

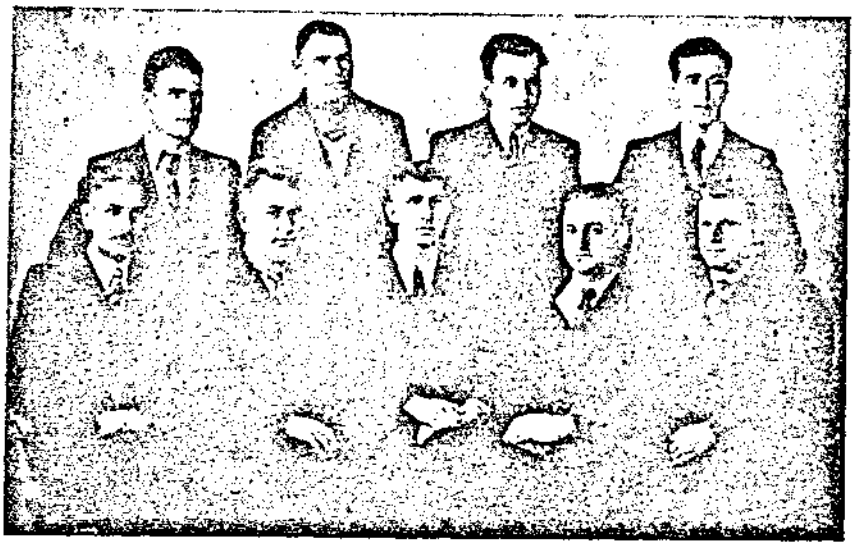
Тазгодишниятъ курсъ се откри на 13 октомврий съ участието на повече отъ 80 души плувци. Откриването стана съ скромно тържество, на което присѫтствуваше управителното тѣло на клона, начело съ председателя си г. Кирилъ Друмевъ. Софийската область при Б.Н. Морски Сговоръ се представляваше отъ г. майоръ Кършиковъ. Досега има записани за курса къмъ 160 легионери, но поради невъзможностьта всички да вематъ участие въ упражненията, тъй като покритиятъ градски басейнъ е неудобенъ и малъкъ за такъвъ брой курсисти, последнитѣ ще бѫдатъ раздѣлени на групи. Това ще бѫде свързано съ много трудности, тъй като мѫчно се издействуватъ свободни часове отъ управлението на банитѣ, при които се намира покритиятъ басейнъ, но вѣрваме, че управата на клона ще се справи и съ тия мѫчнотии. За сега занятията ставатъ три пѫти седмично. Предстои да се открие и дамскиятъ курсъ за учащи. Курсътъ се ржководи отъ учителя по тѣлесно възпитание г. Миланъ Топлодолски и отъ г. Мих. Маргаритовъ, който е сѫщевременно и треньоръ на плувцитѣ.

Гребниятъ легионъ, въпрѣки застудяването на времето, сѫщо прави редовни тренировки въ езерото въ Борисовата градина. Изработенитѣ отъ самитѣ легионери 10 лодки, съ съгласието на наемателя на езерото, следъ завръщането отъ дунавската обиколка, се пустнаха на вода и съ тѣхъ ставатъ тренировкитѣ. Изработи се и една моторница — плъзгачъ, но липсватъ срѣдства за купуване на мотора за нея. Изобщо легионътъ, при оскѫдица на срѣдства, съ голѣмо въодушевение работи и привлича младежьта въ редоветѣ на Морския Сговоръ, чиито идеи така упорито се пропагандиратъ отъ Софийския клонъ и насаждатъ чрезъ водния спортъ.

М. Д. М.

Спортътъ канута

Спортътъ канута е пренесенъ въ Европа отъ Северна Америка. Особено въ Германия той се е доста развилъ и съ малкитѣ лодки-черупки спортиститѣ изминаватъ дълги разстояния. Първоначално у североамериканскитѣ индийци тѣзи лодки сѫ били направени отъ едно дърво, което е било само дълбано. Въпрѣки това тѣ сѫ били много леки и съ тѣхъ сѫ развивали голѣма бързина. Европейцитѣ сѫ копирали само формата, като сѫ ги приспособили за своитѣ нужди. Сегашнитѣ лодки отъ платно или гума се сгъватъ и могатъ да се носятъ въ раницата. Благодарение на това,

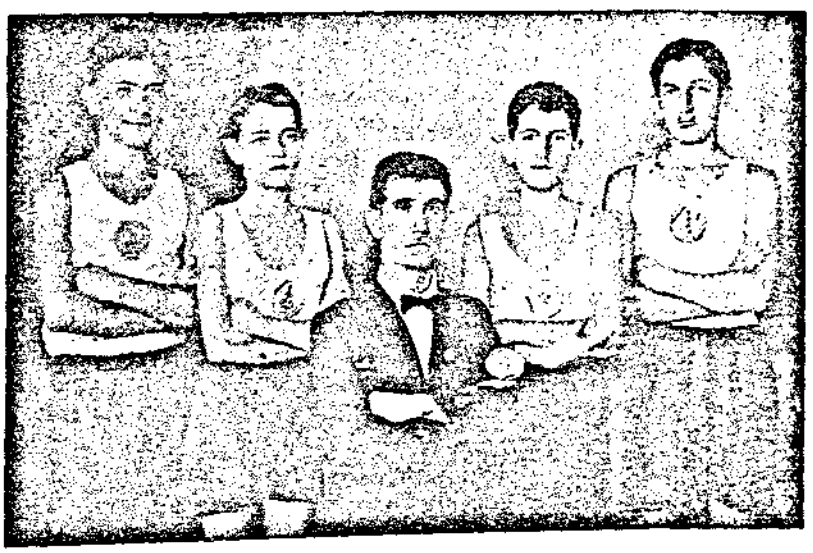
Група отъ чиновници при Варненската телеграфо-пещенска станция, членуваща въ морския спортенъ легионъ при Варненския клонъ на Б.Н.М.С., като редовни гребци, презъ 1937 г.
Отъ лѣво къмъ дѣсно: 1) правя: Влайко Вичевъ, Петъръ Тодоровъ, Недю Пеневъ, Атанасъ Георгиевъ; 2) седнали: Атанасъ Новаковъ, Георги Сколуфановъ, Добринъ Василевъ (ржковод.), Любенъ Миневъ и Василъ Контаровъ

този воденъ спортъ дотолкова се е разпространилъ, че презъ това лѣто бѣ устроена среща на спортиститѣ съ канута отъ цѣлия свѣтъ на р. Рейнъ въ Германия. Съюзътъ за воденъ спортъ въ Германия е най-голѣмиятъ съюзъ въ свѣта. Той брои стотици хиляди членове, които неуморно работятъ за развитието на водния спортъ. Построени сж много хижи, лагери и бюфети край голѣмитѣ рѣки за членоветѣ му. Къмъ съюза се числятъ повече отъ 800 дружества, освенъ десетки хиляди отдѣлни членове. По воднитѣ пѫтища, тамъ, кждето нѣма где да нощуватъ спортиститѣ, населението имъ дава добъръ приемъ. А за тѣзи, които не познаватъ пѫтищата по рѣкитѣ, въ услуга имъ се притичатъ хора, които нарочно сж назначени за случая.

Въ това отношение, за водния спортъ, германскитѣ рѣки сж твърде годни. Тѣ даватъ възможность за спокойно и за буйно, пълно съ авантюри каране на лодката. По Рейнъ може да се изминатъ 245 километра воденъ пѫть при бързъ ходъ за 5 дни, а при по-бавно каране — за 10 дни. По рѣката Везеръ могатъ да се изминатъ 357 километра, докато се стигне до пристанището Бременъ, а по Елба лодкаритѣ могатъ да плуватъ 509 километра, докато се стигне до Хамбургъ. Сжщата дължина дава и рѣката Одеръ, която се влива въ Балтийско море. Около Берлинъ сжщо има нѣколко километри воденъ пѫть въ рѣки, канали и езера.

Пѫтникътъ по вода взема съ себе си, въ малката лодка, не само провизии за ядене, но обикновено и една палатка, за да бжде независимъ отъ препълненитѣ хотели и хижи, както и гостилницитѣ. Този спортъ въ Германия се много разпространява, защото не изисква голѣми срѣдства.

Алиса Мюллерь—Нойдорфъ

Най-младитѣ плувци и гребци отъ морския спортенъ легионъ при Варненския клонъ на Б.Н.М.С. (прогимназиални ученици), съ ржководителя си, презъ 1937 г. Отъ лѣво на дѣсно: Ал. Вѣнецовъ, Я. Мелимедовъ, Добринъ Василевъ (ржковод.) (баща), Владим. Василевъ (синъ), Благой Ичковъ

Изъ живота и дейностьта на Б.Н.М.С.

Г. У. Т. на организацията въ заседанието си на 27 ноември 1937 г. се конституира както следва:

Председатель — Ал. Маноловъ.

Подпредседатели — Т. Тодоровъ и Т. Атанасовъ.

Гл. секретарь — В. Игнатовъ.

Секретари—Я. Сираковъ, Ст. Козаревъ, лейт. Г. Панчевъ.

Домакински отдѣлъ: гл. касиеръ—Ст. Цаневъ, касиеръ — П. Широковъ.

Заведващи лѣтовищата — Ал. Поповъ, Пр. Пампуловъ.

Книжовно-просвѣтенъ отдѣлъ: Д-ръ Скорчевъ, Д-ръ Паспалевъ и лейт. Паспалеевъ.

Морски музей: К. Шкорпилъ, лейт. Рогевъ и мичм. I р. Чолаковъ.

Воденъ спортъ: гл. ржководитель—Б. Атанасовъ, ржководители — Г. Пецовъ, П. Вангеловъ и Н. Пеневъ.

Съветници: П. Стояновъ, Н. Тодоровъ и Ст. Чолаковъ и представителитѣ на клоноветѣ съгласно чл. 24 буква „е" отъ устава.

Въ сѫщото заседание се реши: „учителитѣ по физическо възпитание сѫ по право членове на спортнитѣ легиони при клоноветѣ на Б.Н.М.С. и тѣхни ржководители и технически съветници по воденъ спортъ".

Г. У. Т. реши да произведе зимни плувни състезания презъ м. януарий въ басейна на с. Лѫджене. Въ сѫщото време се свиква конференция по воденъ спортъ съ представители отъ всички клонове.

По ходатайство на Г. У. Т. Мин. на народната просвѣта, отд. физическо възпитание, отпустна сумата 5000 лв. чрезъ Г. У. Т. за подобрение на басейна въ с. Владиславци. Сумата се изпрати чрезъ кмета на с. Недѣлище, царибродско, за да се изразходва за цельта.

Отпустнатата сума отъ 5000 лв. отъ Мин. на народната просвѣта, отд. физическо възпитание, за организиране на плувнитѣ състезания въ Ямболъ се разпредѣли отъ Г. У. Т. пропорционално на направенитѣ разходи между клоноветѣ и Г. У. Т. въ връзка съ състезанията.

Въ връзка съ спороветѣ между съюза на моряцитѣ и рибарския съюзъ по прилагане на закона за риболова и съгласуването му съ закона за организиране на професиитѣ, Г. У. Т. изпрати обстойно изложение до Мин. на земедѣлието и държавнитѣ имоти, като изложи становището на организацията.

По случай конгреса на Съюза на българскитѣ моряци въ Свищовъ отъ страна на организацията ни поднесе поздравления г. П. Стояновъ.

На 19 декември — Никулдень частитѣ на флота получиха бойни знамена. На тържеството присѫтствуваха цѣлото Г. У. Т., а на банкета то се представляваше отъ подпредседателя си инж. Т. Атанасовъ.

По случай праздника на Никулдень бѣха изнесени предъ радио Варна следнитѣ сказки:

18 XII П. Стояновъ — Защо ни е необходимъ търговски и воененъ флотъ.

19 XII Д-ръ Скорчевъ — Поздравъ отъ Г. У. Т. — Прослава на Св. Никола — закрилникъ на моряцитѣ.

19 XII Д-ръ Паспалевъ—Морето и животътъ на човѣка.

На 19 XII вечерьта варненскиятъ ни клонъ съвмѣстно съ съюза на моряцитѣ и д-вото на възпитаницитѣ на Морското училище дадоха традиционната си морска вечерь, която, въпрѣки дъждовното време, бѣше много добре посетена и изнесена.

Резолюции на XIV редовенъ съборъ на Б.Н.М.С., заседавалъ на 26, 27 и 28 септемврий 1937 год. въ гр. Ямболъ

XIV редовенъ съборъ на Б.Н.М.С., като взе предъ видъ, че развиващитѣ се събития въ Срѣдиземно море и Нионската конференция, която се яви като резултатъ отъ тѣхъ и изтъкнала още веднажъ голѣмото значение на воднитѣ пѫтища и надигащитѣ се съревнования за завладяването имъ, както и продължаването на гражданската война въ Испания поради невъзможностьта на една отъ двете воюващи страни да вземе надмощие надъ морето, показватъ още веднажъ значението на Срѣдиземно море не само за населяващитѣ го народи, а и за цѣлия континентъ, намира, че тѣзи събития сѫ едно указание за близкото бѫдеще, което ще изправи и нашата страна предъ тежки задачи. Поставена подъ пълна зависимость отъ свободата на корабоплаването въ Срѣдиземно море, нашата страна има не само икономически интереси тамъ. Ньойи, Лозана, Монтрьо и Нионъ не дадоха разрешение на признатия ни излазъ на Егея, но тѣ мълчаливо потвърждаватъ само това наше право.

I. Четиринадесетиятъ съборъ намира, че е крайно време: 1. Да се пристѫпи къмъ организиране на отбраната на крайбрѣжието ни на Черно море и рѣка Дунавъ съ огледъ на задачитѣ, които условията ни поставятъ. Развиващитѣ се събития въ Срѣдиземно море неминуемо ще дадатъ отражение въ Черно море, кѫдето ние сме останали безъ всѣкаква военно-морска отбрана. Воднитѣ граници могатъ да се отбраняватъ само съ флотъ, който часъ по-скоро трѣбва да се създаде. Икономиитѣ въ това направление могатъ да се окажатъ сѫдбоносни за страната ни.

2. Да се вдигне гласъ за изпълнение на единственото наше право, оставено ни отъ Ньойиския диктатъ—излазътъ на Егея, чрезъ който страната ни ще добие възможность за по-спокойно развитие, като се гарантира свободата на корабоплаването ни.

II. Четиринадесетиятъ редовенъ съборъ отбелязва съ задоволство новата придобивка на Б. Т. П. Д-во съ доставката на парахода „Варна" и новопоржчания параходъ „Шипка" и поздравява управителния съветъ на дружеството съ този новъ успѣхъ на родното корабоплаване, като му пожелава да следва все сѫщия пѫть на развитие на дружеството, за да може то да отговори напълно на нуждитѣ на нашето стопанство.

III. Съборътъ не може да не отбележи успѣхитѣ и постиженията на рѣчното ни корабоплаване, въ което неуморимиятъ духъ на българина даде блѣскави резултати съ непригодени за цельта и малко срѣдства, но не може да не обърне вниманието на отговорнитѣ мѣродавни фактори, че това използуване на недостатъчни срѣдства може да компрометира хубавото начинание, ако часъ по-скоро не бѫдатъ набавени подходящи кораби за действително сѫзнатитѣ нужди на независимия ни близъкъ и далеченъ дунавски транспортъ.

IV. Съборътъ счита, че е крайно време да се създадатъ трайни условия за развитието на българското корабоплаване, като се привлѣче и частниятъ починъ съ нови начинания. Крайно време е да се постави най-после на разглеждане сѫществува-

щиятъ проектъ за законъ за поощрение на българското корабоплаване.

V. Четиринадесетиятъ съборъ отбелязва съ задоволство развиващата се дейность по нашитѣ пристанища по морето и рѣка Дунавъ за тѣхното подобрение и снабдяването имъ съ необходимитѣ съоржжения и сждове. Необходимо е държавата да прояви по-голѣма щедрость при отпущане на срѣдства за подобренията въ тази область.

Съборътъ настоятелно препоржчва още:

1. Да се продължи постройката на зимнитѣ пристанища въ Ломъ и Русе и

2. Да се построятъ необходимитѣ пристанища въ с. Приморско, с. Бѣла и Созополъ за удобно товарене и разтоварване на стоки и пжтници.

VI. Четиринадесетиятъ редовенъ съборъ, констатирайки правотата на каузата на съюза на моряци и рибари, го поздравява съ пожелание за енергична борба за подобрение поминъка на риболовцитѣ по крайбрѣжията ни—морето, Дунава и вжтрешнитѣ рѣки.

VII. Съборътъ установява, че лѣтуването на море става една необходимость и масово движение отъ вжтрешностьта къмъ крайбрѣжнитѣ градове и села, като се отразява на поминъка на крайбрѣжното население. За съжаление, цената на превоза по Б. Д. Желѣзници до лѣтовищнитѣ мѣста още не е пригодена къмъ тази нарастнала обществена нужда. Тъй като морето е най-отдалеченото лѣтовище отъ срѣдищата на вжтрешностьта на страната, стойностьта на превоза играе най-голѣмо значение за използуването му.

Презъ настоящата година превозната сума на децата отъ лѣтнитѣ детски колонии се увеличи, въ сравнение съ миналитѣ години, а въ резултатъ помощьта, която лѣтнитѣ детски колонии получаватъ отъ фонда за обществено подпомагане, се взема обратно отъ Б.Д.Ж. чрезъ повишения превозъ. Въ колониитѣ на Б.Н.М.С. лѣтуватъ предимно бедни, нуждаещи се отъ морелѣчение деца. Измѣнението въ тарифата се обяви късно и лѣтовищата не можаха да го вематъ въ внимание.

Съборътъ намира, че е необходимо, и настоява:

1. Да се установи за лѣтнитѣ месеци една минимална тарифа за превозъ на лѣтовници къмъ морскитѣ срѣдища, както това е въ други страни.

2. Да се допустне съ още по-голѣмо намаление пжтуването на нуждаещи се деца лѣтовници, когато пжтуватъ на групи за лѣтовищата си, като се отмѣни за въ бждеще увеличението, направено презъ тази година.

3. Да се опростятъ формалноститѣ по издаването на лѣтовищни билети за пжтуване.

4. За членоветѣ на Б.Н.М.С. да се дадатъ изключителни намаления при пжтуването имъ по морето и р. Дунавъ съ държавнитѣ и тѣзи на Б.Т.П. Д-во кораби и превозъ на лодъченъ материалъ при нужда.

VIII. Водниятъ спортъ, който се отличава отъ всички останали видове спортъ поради срѣдата, въ която се упражнява, и се намира подъ върховното и непосрѣдствено ржководство на Б.Н.М.С., който го е създалъ, пропагандиралъ и развилъ, трѣбва да бжде подкрепенъ отъ респективнитѣ мѣста.

Държавата има дълга да подкрепи и ржководи спорта, като го направи държавенъ въпросъ, чрезъ ржководство, което да поощрява начинанията на спортнитѣ организации, създадени отъ живота и бълг. условия.

Постройката на плувни басейни е главната необходимость за развитието на водния спортъ, здравното и морално възпитание на бълг. младежь и цель на клоноветѣ на Б.Н.М.С. Подкрепата на този починъ е национална необходимость.

Законътъ за тѣлесно възпитание да отговори на назрѣлитѣ нужди на водния спортъ, като поощри развитието му подъ ржководството на Б.Н.М.С. и отстрани вреднитѣ разединяващи стремежи на отдѣлни лица и клубове.

Службата по тѣлесното възпитание при Мин. на народното просвѣщение да вмѣни въ длъжность на учителитѣ по тѣлесно възпитание да засилятъ своята дейность по водния спортъ, като съдействуватъ на клоноветѣ на Б.Н.М.С. и подкрепятъ всичкитѣ имъ начинания. Да се въведе задължително преподаване на плувенъ спортъ въ всички учебни заведения.

Въ училищата да се въведе учебенъ предметъ морезнание, морски и рѣчни поминъци и отбрана на брѣговетѣ.

БЮДЖЕТЪ

на Главното Управително Тѣло на Български Народенъ Морски Сговоръ за 1938 год., приетъ на XIV редовенъ съборъ на Б.Н.М.С. въ Ямболъ

ПРИХОДЪ

I	
1. Членски вносъ	160000
Реклами	20000
2. Абонати	1000
3. Продажба на материали	1600
4. Субсидии	60000
5. Екскурзии	67000
6. Непредвидени	5000
	314600
II	
Помощь отъ държавата	2000000

РАЗХОДЪ

I	
1. Издаване списанието	100000
20% отъ реклами	4000
2. Библиотека	1000
3. Пропаганда	25000
4. Канцеларски	15000
5. Наемъ на канцеларията	10000
6. Заплати и възнаграждения	87600
7. Конкурси	5000
8. Вноски въ фондоветѣ	5000
9. Непредвидени	7000
10. Воденъ спортъ	55000
	314600
II	
Постройка на басейни, лодки и др.	2000000

Забележка 1. Годишнитѣ членски вноски се опредѣлятъ:
а) За възрастни се внасятъ на Г. У. Т. по 70 лв.
б) За втори членъ, безъ списанието, се внася на Г. У. Т. по 10 лв.
в) За учащи се и войници съ спис. се внася на Г. У. Т. по 60 лв.
г) За легионери съ сп. по 60 лв., отъ които 10 лв. ф. „Вод. спортъ".
д) За учащи се, членове на млад. групи, безъ спис., по 10 лв.
е) За легионери, безъ сп., по 10 лв., които изцѣло сж ф. „Вод. сп."

Забележка 2. На клоноветѣ се разрешава да събиратъ въ повече отъ предвиденитѣ въ забележка първа вноски въ полза на касата на съответния клонъ.

Забележка 3. Излишъцитѣ отъ така упражнения бюджетъ се разпредѣлятъ: 70% въ Резервния фондъ, а останалитѣ 30% въ разнитѣ фондове по решение на Г. У. Т.

Забележка 4. Задължаватъ се клоноветѣ да внасятъ въ края на всѣки месецъ постжпилитѣ суми отъ чл. вносъ.

БЮДЖЕТЪ

на фондоветѣ на Българския Народ. Морски Сговоръ за 1938 г.

1. Черноморски Научевъ Институтъ
2. Лѣтни колонии
3. Воденъ спортъ
4. Морски музей
5. Учебенъ корабъ „Отецъ Паисий"

ПРИХОДЪ	РАЗХОДЪ
1. По § 8 отъ разходвания бюджетъ на Г.У.Т. за 1938 год. 2. Вмѣнява се въ дългъ на Г. У. Т. да реализира приходитѣ на фондоветѣ съгласно правилницитѣ на сжщитѣ фондове.	1. Разрешава се на Главното Управително Тѣло на Български Народенъ Морски Сговоръ да прави разходи презъ 1938 година съгласно правилницитѣ на фондоветѣ.

(п) Гл. Касиеръ на Г. У. Т.: Ст. Цаневъ

МОРСКИ КНИГОПИСЪ

Скагеракъ

Това е заглавието на новата книга на лейтенантъ В. Паспалеевъ — едно спретнато томче съ подходящи корици и название, известно на цѣлия свѣтъ. Защото при Скагеракъ си дадоха бойна среща двата най-голѣми и достойни морски съперници презъ Свѣтовната война, та това име стана синонимъ на най-голѣмото морско сражение. Техниката и бойната и морска сржчность на Англия и Германия, въ лицето на най-достойнитѣ имъ ржководители, бѣха поставени на изпитание. Историята не помни друго морско сражение по размѣри и количество на участвували кораби и хора отъ това при Скагеракъ.

Съ единъ увлѣкателенъ и общодостжпенъ езикъ авторътъ разгѣва предъ насъ развоя на боя съ неговитѣ най-характерни и интересни фази, изпъстрени съ отдѣлни епизоди и картини, даващи представа за преживяванията съ хилядитѣ безимени борци, минали въ страницитѣ на историята подъ общото название „участници при Скагеракъ". Военно-морската история дълго още ще се рови изъ архивитѣ на двата мощни противника, за да извлѣче поукитѣ отъ това единствено по своята грандиозность сражение. Техниката ще изучи до най-малкитѣ подробности всичкитѣ положителни и отрицателни страни на съвременния боенъ корабъ. Тактиката ще разкритикува всѣко действие на всички участници, командващи гигантскитѣ стоманени чудовища, които съ всѣки залпъ сж изпращали тонове смъртоносна стомана къмъ своитѣ противници, и ще отговори, защо, въпрѣки това, тѣ се раздѣлиха, безъ да се получатъ видими резултати за по-силния отъ тѣхъ. За обикновения читатель остава, обаче, отъ безспоренъ интересъ да си уясни картината на боя, като проследи движението на двата дебнещи се противника, които биха се разминали безъ да забележатъ взаимното си присжтствие, ако не сж били обстоятелства отъ случаенъ характеръ; да преживѣе критическитѣ моменти заедно съ участницитѣ, като стане самъ частица отъ тѣхъ, и подъ общитѣ впечатления на изживѣнитѣ ужаси, геройски подвизи и себеотрицание, да завърши четенето съ една обща представа за съвременния морски бой.

Подиръ „Корсари", „Скагеракъ" е втората книга отъ сжщия авторъ, който рисува въ общодостжпна форма теми отъ морската война, така малко познати у насъ.

Книгата е много интересна и иде да запълни една празднина въ нашата литература. Ние горещо я препоржчваме на всички любители на морско четиво.

В. Игнатовъ

Два германски морски романа

Единъ отъ най-добритѣ сегашни германски писатели, Хансъ Фридрихъ Блунгъ, бившъ председатель на културната камара, написа напоследъкъ романа „Дългиятъ пжть" (*Die grosse Fahrt*).

Писателятъ самъ нарича своето творение „романъ на мореплаването, на откриватели селяни и проповѣдници". Той описва онова славно време, когато северните племена, тъй нареченитѣ викинги, плувака съ малкитѣ си черупки чакъ до Америка, безъ, обаче, да бждатъ подкрепени отъ умни държавници, които да разбератъ значението на това откритие и да го използуватъ. Не е, обаче, толкова важно действието въ романа, колкото идеитѣ и описанието на хората, които живѣятъ и умиратъ по море. Много отъ тѣзи викинги сж станали славни и прочути адмирали, командири

на флоти или пъкъ губернатори на голѣми области. Тѣ оставятъ жени и деца, за да преплуватъ стотици и хиляди километри по море, само и само да постигнатъ цельта си. Ако действието въ първия романъ става въ 14 вѣкъ, другъ новъ морски романъ, „Походътъ къмъ загиналитѣ ни бащи" (Die Fahrt zu den Vätern) е действителна случка. Авторътъ, Ото Бюесъ, стана популяренъ съ тоя си романъ. Той описва влѣчението на младежьта къмъ морето.

Героятъ на романа е малко момче, на което бащата е загиналъ въ морския бой при Скагеракъ и за което майка му прави всичко възможно да предотврати отиването на сина й по море. Обаче, нейнитѣ усилия отиватъ напраздно. Не само нейниятъ синъ, но и други такива, на които бащитѣ сжщо така сж загинали въ тази морска война, заминаватъ по море. Движени отъ възвишенъ героизъмъ, тѣ се събиратъ на единъ учебенъ корабъ, безъ да помислятъ за сждбата си. Корабътъ загива и всички тѣ, заедно съ него, отиватъ при бащитѣ си. И на този романъ стойностьта не е толкова въ действието, колкото въ героизма и решителностьта на тѣзи малки и смѣли момчета.

Народно пжтуване по море

Jakob Schaffner „Volk zu Schiff"

Hanseatische Verlagsanstalt Hamburg

Познатиятъ писатель Якобъ Шафнеръ описва въ тази книга едно отъ тѣзи популярни морски пжтувания, които урежда станалата вече известна въ цѣлия свѣтъ организация „Сила чрезъ радость", съ работници и малки чиновници, които пжтуватъ по океанитѣ и достигатъ до най-далечнитѣ острови. Авторътъ разказва за това пжтуване много подробно и го нарича „Веселиятъ и танцуващъ параходъ". Прекаранитѣ отъ него нѣколко десетки дни на този параходъ между веселитѣ и бодри отъ чистия въздухъ работници той казва, че никога нѣма да забрави. Макаръ и незаможни пжтницитѣ, на тѣхно разположение се е поставяло всичко, каквото иматъ и по-заможнитѣ пжтници въ презокеанскитѣ параходи — разбира се, това се дава на работницитѣ на съвършено низка цена.

Алиса Мюллеръ—Нойдорфъ

СЪДЪРЖАНИЕ

на четиринадесетата годишнина (1937 год.) на сп. „Морски Сговоръ"

(Римскитѣ цифри означаватъ броя на списанието, а арабскитѣ—страницитѣ)

1. **Америка презъ Х-ия вѣкъ**, отъ М. Д-въ. II, 34—35.
2. **Атанасъ Миховъ**, отъ д-ръ Я. Арнаудовъ. VIII, 160.
3. **Борисъ — параходъ спаситель**, отъ Л. Доросиевъ. IX, 183—186.
4. **Бюджетътъ на Г.У.Т. за 1938 г.**, X, 203—204.
5. **Българско корабоплаване на Дунава**, отъ Георги Славяновъ. V, 82—84.
6. **„Варна" и „Галата"**, отъ В. Игнатовъ. VII, 124—125.
7. **Варна презъ война 1828—1829 г.**, отъ Н. К. Шильдеръ, преводъ отъ А. И., V, 96—97.
8. **Владението на морето**, отъ лейт. Панчевъ. II, 22—23.
9. **Воденъ спортъ**, отъ В. Игнатовъ. I, 17—18; II, 36—38; VII, 136—137.
10. **Водни спортове**, отъ М. Дойновъ. IV, 77—79.
11. **Въ атака!...**, отъ лейт. Паспалеевъ. IX, 177—179.
12. **Възходътъ на Морския Сговоръ**, отъ лейт. Г. Панчевъ. II, 39.
13. **Външенъ политически прегледъ**, отъ Б. Първановъ. I, 18—19; II, 36; III, 56—58; IV, 79—80; V, 99; X, 198.
14. **Въпроси и отговори**, отъ Н. Т. VII, 138—140.
15. **Германскиятъ подводенъ флотъ**, отъ Д. Марковъ. IV, 66—68.
16. **Голѣмитѣ морски състезания въ Варна**, отъ Куюджуклиевъ. VIII, 158—159.
17. **Да обърнемъ погледа си къмъ Дунава**, отъ Г. Славяновъ. X, 188.
18. **Два германски морски романа**, отъ Алиса Мюллеръ—Нойдорфъ. X, 204—205.
19. **Две морета, стихове**, отъ Стефанъ Ив. Стояновъ. IV, 63.
20. **Дейностьта на морския спортенъ легионъ при Варненския клонъ на Б.Н.М.С. презъ 1936 г.**, отъ Д. В.
21. **Единъ день по море**, отъ М. Дойновъ. V, 90—92.
22. **Една морска организация въ Югославия**, преводъ. I, 14.
23. **Едно дѣло**, отъ Р. Бораджиевъ. I, 12—13.
24. **Едно чудо на германското съобщително дѣло**, отъ д-ръ Я. Арнаудовъ. VI, 114—115.
25. **Епизодъ отъ войната, разказъ**, отъ П. А. Шишковъ. II, 29—32; II, 49—53.
26. **Ескадрата на привиденията**, отъ Мичманъ отъ флота. II, 27—28.
27. **Жанъ Шарко**, преводъ, отъ М. Д-въ. VI, 118—119.
28. **Жената муска**, разказъ, отъ П. А. Шишковъ. V, 93—96.
29. **Забравената поща, разказъ**, отъ П. А. Шишковъ. IV, 70—73.
30. **За медузитѣ—едни странни морски сжщества**, отъ д-ръ Г. В. Паспалевъ. VII, 134—136.
31. **За стопанското повдигане на Русе и Варна**, отъ Хр. Русевъ. V, 87—88.
32. **Защитата на Варна. Ролята на флота. Атаката на „Хамидие"**. IX, 167—170.
33. **Значение на атаката срещу „Хамидие"**, отъ Г. Славяновъ. IX, 175—177.
34. **Използуване на подводницитѣ за научна цель**, отъ инж. М. О. II, 26—27.
35. **Изъ действията на английския подводникъ „Е 11" въ Мраморно море**, преводъ. II, 25; I.I, 48—49.
36. **Изъ живота и дейностьта на Б.Н.М.С.** I, 19—20; II, 40; III, 58—59; IV, 80; V, 100; VI, 119—120; VII, 140; VI.I, 160; X, 202.
37. **Изъ споменитѣ на стария морякъ**, отъ Ал. Маноловъ. IX, 164—166.
38. **Историята на едно германско пристанище**, отъ Алиса Мюллеръ-Нойдорфъ. I, 8.
39. **Италианскиятъ търговски флотъ**, отъ Г. Кънлевъ. III, 55—56.
40. **Какъ да пѣтуваме при морето**, отъ д-ръ П. Д. Скорчевъ. VI, 109—112.
41. **Капитанъ втори рангъ Сергей Томовичъ Водковъ**, отъ П. А. Шишковъ. X, 192—195.
42. **Колониални владения на днешнитѣ държави**, отъ К. Доневъ. VI, 106—109.
43. **Корабостроението и корабоплаването презъ 1936 г.**, отъ Н. Бакаловъ. V., 113.
44. **Край Тихия океанъ**, отъ майоръ Д. Братановъ. VII, 137—138.
45. **Курсъ по плаване при Софийския клонъ**, отъ М. Д. М. X, 200.
46. **Къмъ Бѣло море**, отъ В. Игнатовъ. II, 21—22.
47. **Малкиятъ капитанъ**, разказъ отъ Добринъ Василевъ. II, 32—34.
48. **Между живота и смъртьта**, отъ Мичманъ отъ флота. VIII, 149—152.
49. **Мистерията съ „Мари Селестъ"**, преводъ, отъ Т. Ангеловъ. IV, 76—77.
50. **Морето и животътъ**, отъ д-ръ Г. В. Паспалевъ. I, 14—15.

51. **Морето и нашето крайбрѣжие**, отъ Ал. п. Мариновъ, рецензия отъ Добринъ Василевъ. VIII, 160-а.
52. **Морето като източникъ на здраве**, отъ д-ръ П. Д. Скорчевъ. V. 88—90.
53. **Морски юбилей**, отъ В. Игнатовъ. IX, 163—164.
54. **Морскитѣ състезания между българскитѣ и английскитѣ моряци въ Варна**, отъ д-ръ Г. Пецовъ. VIII, 154—158.
55. **Моряци на почерпушка**, разказъ, отъ П. А. Шишковъ. VII, 129—132.
56. **Мотористътъ Антонъ**, отъ Весела Страшимирова. III, 53—55; IV, 73—75.
57. **Наблюдение**, отъ И. I, 8—10.
58. **Народно морско пѣтуване**, рецензия отъ Алиса Мюллеръ-Нойдорфъ. X, 205.
59. **Нашата идея**, отъ В. Игнатовъ. I, 1.
60. **Нашитѣ басейни**. VI, 119.
61. **Новиятъ „Варна“**, отъ В. Игнатовъ. IV, 61—62.
62. 8/21 **ноември 1912 г.**, отъ контръ-адмиралъ Вариклечковъ. IX, 162—163.
63. **Плавателни басейни**, отъ Вл. Орозовъ. I, 4—7.
64. **Погледъ върху действията на Дунавската флотилия презъ Балкан. война 1912—13 г.**, резултати и поуки, отъ Сава Ивановъ. IX, 179—183.
65. **Подводницитѣ и борбата съ тѣхъ**, отъ лейт. Панчевъ. II, 23—24; III, 44—45; IV, 65—66.
66. **По случай 25-годишнината отъ атаката на „Хамидие“**, отъ Д. Добревъ, IX, 170—175.
67. **Постиженията на плувния спортъ до XI берлинска олимпиада и новитѣ рекорди на последната**, отъ д-ръ Г. П. I, 1—4.
68. **Предъ четиринадесетия съборъ**, отъ В. И. V I, 122.
69. **Приливи и отливи въ Черно море**, отъ лейтен. Рогевъ. VII, 128—129.
70. **Пристанището Царево**, отъ лейт. Панчевъ. VII, 122—124.
71. **Пропаганда за морето всрѣдъ германската младежь**, отъ д-ръ Я. Арнаудовъ. VII, 132—134.
72. **Професоръ А. Иширковъ**, отъ В. Игнатовъ. V, 81—82.
73. **Първитѣ бронирани кораби**, отъ У. Шрайеръ, преводъ отъ † Ат. Юст. Петровъ. III, 45—47.
74. **Радостьта на България**, отъ д-ръ Я. Арнаудовъ. VI, 101.
75. **Развитието на въпроса за използуване подводницитѣ**, отъ д-ръ Г. П. V, 86—87.
76. **Резолюции на XIV ред. съборъ на Б.Н.М.С.**, заседавалъ на 26, 27, и 28 септември 1937 г. въ Ямболъ. X. 202—203.
77. **Речьта на Н. В. Царь Борисъ III при откриване на пристанището Царево на 1 августъ 1937 г.** VI, 121.
78. **Ромънското корабоплаване**, отъ Хр. Русевъ. X, 195—197.
79. **Свети Никола**, стихове отъ Ив. Тамамджиевъ. II, 22.
80. **Свѣтовното корабоплаване**, отъ Т. Делистояновъ. V, 84—85.
81. **Скагеракъ**, отъ лейт. Паспалеевъ, рецензия отъ В. Игнатовъ. X, 204.
82. **Спортътъ канута**, отъ Алиса Мюллеръ-Нойдорфъ. X, 200—201.
83. **Срѣдиземно море и морската конференция въ Нионъ**, отъ д-ръ Г. Пецовъ. VIII, 145—147.
84. **Съединяването на Дунава съ Рейнъ, Елба и Одеръ**, отъ Т. Делистояновъ. VII, 125—127; V II, 153—154.
85. **Състояние на Бургазкитѣ блата**, отъ П. Лимоновъ. X, 198.
86. **Тайната на морето**, отъ Стефанъ Ив. Стояновъ. I, 10—12.
87. **Териториални води**, отъ Г. Ватевъ. II, 42—44; IV, 63—65.
88. **„Тихъ бѣлъ Дунавъ се вълнува, весело шуми . . .“**, отъ Н. Д. Мишевъ, VII, 147—149.
89. **Това трѣбва да знае всѣки**, отъ Н. Т. VI, 104—106.
90. **Топлината енергия на моретата**, отъ д-ръ Г. П. X, 189—192.
91. **Три опасни предприятия (изъ морската война)**, преводъ, отъ Д. Марковъ. VI, 115—118.
92. **Тритѣ знамена**, отъ В. Игнатовъ. X, 187—188.
93. **Тържественото освещаване и кръщение на парахода „Варна“ въ Варненското пристанище**, отъ д-ръ Я. Арнаудовъ. VI, 102—103.
94. **Хамбургското пристанище**, отъ Алиса Мюллеръ-Нойдорфъ. V, 97—99.
95. **Художествената изложба на Георги Велчевъ въ Варна**, отъ д-ръ Я. Арнаудовъ. III, 59—60.
96. **Художествената изложба на Хр. Каварналиевъ въ Варна**, отъ д-ръ Я. Арнаудовъ. I, 20.
97. **Шифровани телеграми, предшествували атаката на „Хамидие“**. IX, 167.
98. **† Яковъ Найденовъ**, отъ В. Игнатовъ. III, 41—42.
99. **Ямболскиятъ съборъ**, отъ д-ръ Я. Арнаудовъ. VIII, 141—145.
100. **Япония и морето**, отъ З. IV, 68—70.

Списъкъ на авторитѣ и преводачитѣ

(Цифритѣ означаватъ пореднитѣ нумера на статиитѣ въ горното съдържание)

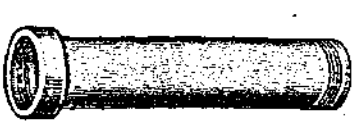
А. И. 7.
Ангеловъ Т. 49.
Арнаудовъ д-ръ Я. 2, 24, 71, 74, 93, 95, 96, 99.
Бакаловъ Н. 43.
Бораджиевъ Р. 23.
Братановъ Д. майоръ 44.
Вариклечковъ контъръ-адмиралъ 62.
Василевъ Добринъ 47, 51.
Ватевъ Г. 87.
В. И. 68.
Д. В. 20.
Делистояновъ Т. 80, 84.
Добревъ Дим. кап. I р. о. з. 66.
Дойновъ М. 10, 21.
Доневъ К. 42
Д-ръ Г. П. 67, 75, 90.
Д-ръ Г. Пецовъ 54, 83.
Доросиевъ Л.
З. 100.
И. 57.
Ивановъ Сава кап. I р. 64.
Игнатовъ В. 6, 9, 46, 53, 59, 61, 72, 81, 92, 98.
Куюджуклиевъ 16.
Кѣндевъ Г. 39.
Лимоновъ П. 85.
Маноловъ Ал. 37.
Марковъ Д. 15, 91.
М. Д-въ 1, 27.
М. Д. М. 45.
Мичманъ отъ флота 26, 48.
Мишевъ Н. Д. 88.
М. О. инж. 34.
Мюллеръ-Нойдорфъ Алиса 18, 38, 58, 82, 94.
Н. Т. 10, 89.
Орозовъ Вл. 63.
Панчевъ лейт. 8, 12, 65, 70.
Паспалевъ д-ръ Г. В. 30, 50.
Паспалеевъ лейт. 11.
† Петровъ Ат. Юст. 73.
Първановъ Б. 13.
Рогевъ лейт. 69.
Русевъ Хр. 31, 78.
Скорчевъ д-ръ П. Д. 40, 52.
Славяновъ Г. 5, 17, 33.
Стояновъ Стефанъ Ив. 19, 86.
Страшимирова Весела 56.
Тамамджиевъ 79.
Шильдеръ Н. К. 7.
Шишковъ П. А. 25, 28, 29, 55.
Шрайеръ У. 73.

Редакционенъ комитетъ на сп. „Морски сговоръ“: д-ръ Я. Арнаудовъ, д-ръ П. Скорчевъ, Д-ръ Г. Паспалевъ, д-ръ Ст. Стояновъ и лейтенантъ Г. Панчевъ

КЕРАМИЧНА ФАБРИКА

ИВАНЪ Н. ЖЕЛѢЗАРОВЪ & СИНЪ

АКЦ. Д-ВО, ПЛѢВЕНЪ

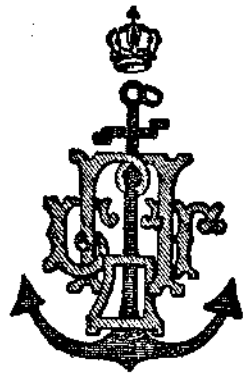
Производство на ненадминати по качество и издръжливость

КАМЕНИНОВИ ТРЪБИ

Търсете винаги фабричния отпечатъкъ: ЖЕЛѢЗАРОВЪ — Плѣвенъ

Печатница на Военно-издателския фондъ София — 1938—23

БЪЛГАРСКО ТЪРГОВСКО ПАРАХОДНО ДРУЖЕСТВО — ВАРНА

Дружеството поддържа редовни съобщения отъ черноморскитѣ пристанища и *Дунава* до севернитѣ европейски страни: Франция, Англия, Белгия, Холандия, Германия, Дания и пр.

Освенъ тая континентална линия, която се поддържа съ три първокласни линейни параходи типъ *„Родина"*, дружеството поддържа редовни и извънредни линии между черноморскитѣ пристанища и всички страни на Близкия изтокъ: Турция, Гърция, Италианскитѣ острови — Додеканеза, Сирия, Палестиня и Египетъ, като се посещаватъ попѫтнитѣ пристанища: Цариградъ, Родосъ, Бейрутъ, Хайфа, Александрия, Портъ Саидъ и Пирея.

Тия последни пѫтувания даватъ възможность въ единъ срокъ отъ 20 дни най-много и съ разходи, които не надминаватъ ония, необходими за преживяване въ страната за сѫщото време, да се видятъ останкитѣ и паметницитѣ на всички древни култури: египетска, асировавилонска, старогръцка, византийска, арабска и пр., много отъ които паметници, по своята величественость и художественость, сѫ още недостигнати.

Пѫтуванията за Леванта — Близкия изтокъ, се извършватъ съ голѣми и луксозни параходи, **типъ — „Царь Фердинандъ"** при всички удобства за приятно и неусѣтно пѫтуване по морета, които съдържатъ безподобни природни красоти: Босфора, Златния Рогъ, Мряморно море, Дарданелитѣ и осеяния съ острови Архипелагъ, много отъ които се издигатъ на хиляди метри надъ морската повърхность.

Последното пѫтуване дава възможность да се посетятъ и всички свети мѣста на еврейската, християнската и мохамеданската религия.

Никое друго пѫтуване не може да даде толкова голѣмо разнообразие на неизгладими впечатления отъ природата и творенията на човѣшкия гений въ неговитѣ най-всестранни прояви отъ началото на човѣшката история до днесъ.

Дружеството поддържа редовни съобщения, два пѫти презъ седмицата, и между всички български черноморски пристанища съ луксозния и бързоходенъ параходъ *„Евдокия"*.

Освенъ горнитѣ редовни линии, дружеството презъ лѣтнитѣ месеци **прави и извънредни пѫтувания отъ Варна до Цариградъ съ параходитѣ „Царь Фердинандъ" и „Бургасъ" съ престояване въ Цариградъ три цѣли дни.**

Пѫтуването между двѣтѣ пристанища трае само 12 часа — една нощь.

Презъ сѫщитѣ лѣтни месеци п/х „Евдокия" плава крайбрѣжно по специално разписание, съ намалени тарифи и възможность да се посетятъ всички пристанища отъ цѣлото българско крайбрѣжие въ течение само на 36 часа.

И при екскурзиитѣ до Цариградъ и обратно, и при пѫтуванията отъ Варна и Бургасъ до Ахтополъ и обратно, пѫтницитѣ нощуватъ на параходитѣ и, ако желаятъ, могатъ да получаватъ и храната си тамъ на сравнително износни цени.

Разписанията, както и тарифитѣ на всички пѫтувания, които извършватъ корабитѣ на Българското търговско параходно д-во, редовни и извънредни, сѫ дадени въ отдѣленъ проспектъ, който се намира въ всички дружествени агенции въ страната и въ странство и се раздава даромъ при поискване и направо отъ Дирекцията на дружеството; намира се и въ всички клонове на Морския Сговоръ.

I. Ценитѣ на билетитѣ за Александрия съ редовнитѣ съобщения, които се поддържатъ два пѫти въ месеца съ параходитѣ *„Бургасъ"* и *„Ц. Фердинандъ"*, само отиване или само връщане, безъ храна, сѫ:

I класъ — 3915; II — 2915 и III — 1915.

Презъ лѣтнитѣ месеци, отъ 1-и юний до 15 септемврий, се установява специална тарифа за отиване до Александрия и връщане съ сѫщия параходъ, безъ прекѫсване, освенъ презъ време на престоя на кораба въ нѣкое пристанище по разписание, както следва:

I класъ — 6015 лв. II — 5015 и III — 4015 лв., включително и храната.

II. Ценитѣ на билетитѣ по нашето крайбрѣжие отъ Варна до Ахтополъ и обратно, съ п/х „Евдокия", по лѣтното разписание, отъ 15-и май до 15-и септемврий, съ право на нощуване въ Царево въ помѣщенията на съответната класа — сѫ:

I класъ лв. 300; II — 240 и III — 170 лв. *безъ храна.*

III. Ценитѣ на билетитѣ до Цариградъ и обратно; съ п/х „Царь Фердинандъ" и „Бургасъ", презъ лѣтнитѣ месеци, съ престой въ Цариградъ три дена и нощуване на параходитѣ, сѫ:

I класъ отъ лв. 2100 до 1600 споредъ положението на мѣстата
II „ „ „ 1550 „ 1150 „ „ „ „
III „ „ „ 700

За храната се плаща:

по *Александрийската линия*: закуска — 22 лв., обѣдъ — 70 лв. и вечеря — 70 лв. а пѣленъ дневенъ абонаментъ по 150 лв.

По крайбрѣжието отъ Варна до Ахтополъ и обратно, презъ лѣтнитѣ месеци, пѣленъ дневенъ абонаментъ отъ закуска, обѣдъ и вечеря — 80 лв.

До Цариградъ и обратно, презъ лѣтния сезонъ, само съ параходитѣ, които правятъ екскурзии — се плаща дневенъ абонаментъ 126 лв. или общо за цѣлото пѫтуване — 452 лв.

При редовнитѣ пѫтувания — съ п/х „Евдокия" крайбрѣжно се плаща за закуска 15 лв., а за обѣдъ и вечеря по 50 лв., пѣленъ абонаментъ — 100 лв.

Намаления: правятъ се само отъ редовнитѣ тарифи, за отиване и връщане предплатено 15%, за групи по-голѣми отъ 25 души — по споразумение.